

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta šte. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglaš se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglašje se plačujejo po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Razmere v slovenskem združnem gibanju.

Na občnem zboru „Združne Zveze v Celju“ dne 17. t. m. je podal potovalni učitelj zveze g. Miloš Stibler poročilo, iz katerega podajemo tudi našim cenj. čitateljem važnejše odlomke:

Združništvo in stranke.

Leto 1908. je bilo doslej za najstarejšo slovensko združno organizacijo najburnejše. Ko se je l. 1883 ustanovila „Zveza slovenskih posojilnic“, se našim narodnogospodarskim delavcem niti ni sanjalo, da bi svoje gospodarsko delo družili s političnimi vprašanji. Pa tudi pozneje se „Zveza slovenskih posojilnic“ ni nikdar postavila na kakorkoli političnostrankarsko stališče. Iz „Zveze slovenskih posojilnic“ se je l. 1905. razvila naša „Združna Zveza v Celju“ in tudi v tej organizaciji, v njenem vodstvu je vladal do danes glede političnega strankarstva vedno isti duh, kakor vselej v prejšnji „Zvezi slovenskih posojilnic“. Družiti, gospodarsko organizirati vse člane naroda, ki imajo enake gospodarske potrebe, to zdravo, pri drugih narodih vsikdar zmagovito načelo je vladalo do danes v najstarejši slovenski združni organizaciji.

Tako naziranje si žalibog v našem narodu ni pridobilo splošnega priznanja. In že v začetku devetdesetih let vidimo, da se iz slovenskega središča, iz Ljubljane, širijo gospodarski nauki, ki so onim, na katerih je temeljila celjska združna organizacija, popolnoma nasprotni. Na Kranjskem je bilo stran-

karsko življenje že močno razvito. Voditelji strank so se zavedali, koliko za- leže tudi v strankarskopoličnem boju gospodarska moč. Na vseh poljih se je pričelo delo, ki je imelo v prvi vrsti namen, pospeševati moč stranke. Tudi v združništvu se je postopalo tako. Na strani delavnejše, stranke poprej, v drugi pozneje. Danes obstojite v Ljubljani dve izključno strankarski združni organizaciji. Združna zveza v Ljubljani, povzročiteljica vsega zla, ki raz- jeda danes slovensko združništvo, ter Zveza slovenskih zadrug kot združna organizacija narodnonapredne stranke na Kranjskem.

Nekako pod duševnim vodstvom Ljubljane se je začelo razvijati stran- karsko življenje tudi pri izvenkranjskih Slovencih. Povsod vlada duh ene ali druge strankarske organizacije. Bilo bi torej naravnost nemogoče, da bi tisti političnostrankarski duh ne iskal tudi pri izvenkranjskih Slovencih tako tesne združitve z gospodarskimi, osobito z združnimi organizacijami, kakor v Ljubljani sami. In danes vidimo, da so vse slovenske združne organizacije last te ali one politične stranke, da stoje pod varstvom kake politične or- ganizacije. Združne organizacije bijejo med seboj hud boj pod gesli političnih strank. Močnejša stranka, močnejša za- družna organizacija.

Vpliv strankarstva na Združno Zvezo v Celju.

Vse to je moralo postati za Za- družno Zvezo v Celju usodepolno. Na- sprotniki naše Zveze so sicer že zdav-

naj trdili, da je ona last narodne stranke na Štajerskem. Vsakdo se lahko prepriča o neresničnosti teh besed, ako si ogleda vodstvo, načelstvo Zveze.

V upravnem letu 1908. je izgu- bila naša Zveza mnogo članic v korist „Zv. sl. zadrug v Ljubljani“, a nekaj v korist „Zadr. zv. v Ljubljani“. Natančne številke bo podal gosp. ravnatelj. Ta proces še ni končan. Nadaljuje se še to leto in so ravno v zadnjem času zopet vsi, od leve in desne, z vso bes- nostjo naskočili celjsko Zvezo. Meseca oktobra 1908 se je vršil v Celovcu se- stanek posojilnic. Udeležil se ga je dr. Krek iz Ljubljane. Dr. Krek in poli- tično vodstvo koroških Slovencev so se vrgli z vso silo na koroške posojilnice, ki so bile vse ustanovljene od celjske Zveze, da jih spravijo k Za- družni Zvezi v Ljubljani. Ruvali so na vse mogoče načine. Največ so delali seveda z „liberalizmom“ in „brezver- stvom“ celjske Zveze. Toda vse skupaj ni nič pomagalo. Skoraj vse koroške posojilnice so ostale svoji ustanovi- teljici zveste. In česar niso dosegli z lepa, doseči so hoteli z lažjo in obre- kovanjem.

Laži nasprotnikov o celjski Zvezi.

Izmislili so si, da je celjska Zveza spravila posojilnico v Prevaljah v nem- škutarske roke, s tem so strašili po Koroškem in skušajo sedaj na ta način doseči svoj cilj: združiti tudi koroške posojilnice pod političnim vodstvom dr. Krekovim. Pa niti štorije o prevaljski posojilnici niso pri vseh vlekle. Ljub- ljanski agitatorji so si izmislili torej

še drugo laž. Na današnjem dnevnem redu je tudi sprememba pravil. Nikomur v Združni Zvezi v Celju se niti sa- njalo ni, da se naj sprejmejo pravila tako, da bo izstop otežkočen. Nasprotni agitatorji pa so lagali, da se bo do- ločil petletni odpovedni rok — sedaj velja šestmesečni odpovedni rok — in da se bodo pravila sploh spremenila tako, da bo izstop iz naše zveze sploh onemogočen. Dobili smo celo vrsto do- pisov, v katerih se povprašuje, je-li to istina, koroške odpovedi pa se razun ene vse sklicujejo na to spremembo pravil, katero so si nasprotniki kakor rečeno, izmislili. — Omenjam čisto po- sebno, da ste v tem smislu agitirali krog naših članic obe ljubljanski Zvezi, Združna Zveza v Ljubljani in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani. Da bodele še natančneje spoznali, s ka- kimi sredstvi so delali nasprotniki, naj omenim še sledeče: Pred kratkim se je vršil občni zbor Združne Zveze v Ljubljani. Dr. Krek kot predsednik te Zveze je dejal pri tej priliki, da se mora Zveza slovenskih zadrug uničiti, prej ne bo miroval. Po Koroškem pa se je agitiralo zadnji čas tako, da se je reklo: Pristopite raje k liberalni ljubljanski Zvezi, samo da zapustite Združno Zvezo v Celju. Združna Zveza v Celju dela čedni družbi torej še več preglavic, kakor ona ljubljanska, kateri je dr. Krek napovedal boj na nož.

Kar se tiče posebej Štajerske, je omeniti, da so razni nasprotni združni „organizatorji“ smatrali hujskanje krog naših članic za glavno svoje delo. Torej kakor drugod. Ponašali so se s šte-

LISTEK.

Šaljivec iz Podravja.

Zbirka pripovedek iz Podravja na Štajerskem, ki jih zapisuje Janko Osojnik.

Marberg v nevarnosti.

V Podravju se je naselila zopet zima, tista lepa ostra zima, v kateri znajo Marberžani ime- nitno počivati in se valjati po peči ali pa se za- bavati v krčmi.

Bližala se je polnoč. Mesec je plaval visoko nad Pohorjem med zvezdami preko jasnega neba. Po strehah in zemlji je ležalo debelo snega in skoz Marberg je vodila med kupi snega le ozka pot. Vse je bilo tiho, iz gostilne pa se je glasil še zamolkel govor in nazmes kak napev.

Ob tej pozni uri je hitel skoz Marberg ne- znan popotnik. Živa duša ga ni srečala. Na glavi je nosil majhno, pa precej težko košarico. Blizu Purclove hiše je postal in odložil breme v sneg, da si počije. Iz košarice je izvlekel steklenico, pognal nekaj močnih požirkov v grlo in jo spet pospravil. Ozrl se je po zvezdah, huknil v zmrzle roke in si dvignil zopet breme na ramo. Ko je nagnil košarico na stran, mu je zdrknila v sneg neka precej velika reč, česar pa mož ni opazil. Sneg je škripal že daleč pod njegovimi trdimi črevlji, ko je pogledala luna izza oblaka in za- zrla tisti zgubljeni črni predmet v snegu. Bila je velika klobasa, nadeta s kašo in krvjo, kakoršne

se nadevajo ob kolinah. Oni popotnik je bil kmetski mesar, ki se je vračal skoz Marberg s kolin, kjer si je bil prislužil pleče in precej klo- bas, mesenih in kašnih. Neznani mesar še menda prihodnjega dne ni opazil, da je zgubil na potu voliko klobaso. Toda kakšen nemir in strah je nastal po Marbergu zaradi te klobase!

Ni še preteklo deset minut, ko se je jelo gibati v krčmi med marberškimi pijanci in možmi. Polnoč je že minila in Purcla je pekla nemirna vest, kaj bo mu rekla doma njegova huda žena, ki gotovo čaka z metlo nanj. Kadarkoli se vrača z krčme, vsakokrat sika žena vanj kakor kača, pogostoma pa padajo v temi po njem batine med ostrimi besedami, kadar je predolgo čepel v krčmi in popival pri vdovi krčmarici. Pa Purcl je bil v tem oziru nepoboljšljiv. Dames bo posebno hudo, ko je tako pozno.

Purcl je koval v strahu načrte, kako bi pre- varil in opeharil svojo Uršo. Policaj Šorščic je dremal za pečjo v krčmi, kamor se je bil prišel gret. Zdaj o polnoči bi imel stopiti zopet na cesto in dvanajstkrat zažvižgati, da bi vedeli tržani, ob kolikih je. Kaj, če bi pomagal Šorščic Purclu iz zadrege, saj je vsak policaj zelo navihan in premeten!

Šorščic se je pretegnil, zazehal, pogledal po pivcih pri mizi ter poslušal Purcla, ki je stal pri njem.

„Policaj, vina ti kupim, če mi svetnejš, kako bi prekanil svojo Uršo.“

Policaj je poznal Purclove domače razmere in je takoj razumel, česa si želi nesrečni zakon- ski mož.

„Ali je že pozno?“

„Polnoči.“

„Purcl, huda bo ti prela. Veš kaj, pred tvojo hišo bom naznanil deseto uro, mogoče bo se dala Urša premočiti.“

Šorščic je izpil vino, ki mu ga je naročil Purcl, in odšla sta skupaj.

Mesec je čudno lepo svetil na Marberg. Dvajset korakov pred Purclove hišo sta se usta- vila Purcl in policaj. Policaj je zagrabil v pljuča mrzle sape in zapel s krepkim glasom, da bi se Purclove Urša zbudila, če bi slučajno še napol dremala:

Poslušajte vi purgarji,
Poslušajte Marbergarji,
Varte ogenj, varte luč
Bog vam daj svojo pomoč,
In sveti Florijan.
Deseta ura bije,
Deseta ura bije.“

Čuvajeva pesen je bila pri koncu. Da bi Urša ne dvomila, ali je prav slišala ali ne, je zapel Šorščic besedo „deseta“ silno glasno in vi- soko in takoj utaknil v usta piščalko ter zažviž- gal desetkrat „fi—fi—fi.“

Zdaj bo dobro. Šorščic je bil zelo vesel svoje navihanosti.

Oba sta trdno gledala v okno in videla, da se je v sobi nekaj ganilo. Purcl je hotel dat

vilom svojih zadrug. Jaz pa jim danes takaj javno povem, da je izmed 83 članic, ki jih je štela Zadruga Zveza v Ljubljani koncem l. 1908 na Štajerskem, najmanj ena četrtnina, ki so vse godne za likvidacijo. Druge njihove slabosti bomo pa še pravočasno spravili v javnost.

Celjska Zveza vztraja na svojem dozdajnem stališču.

Ni vam in ni meni prijetno, da sem se moral dotakniti na današnjem občnem zboru teh hujškarij, ki v zadnjem času napolnjujejo našo javnost. Toda moramo to storiti, sicer bi nazadnje tudi najmirnejši človek rekel: glejte, napadajo jih dan za dnem, pa molčijo. Se ne branijo! Torej se gotovo čutijo krive! Mi moramo danes javno povedati, da globoko obžalujemo, da se na Slovenskem zadrugištvu izrablja v politične svrhe namesto izključno le v gospodarski napredek prizadetih stanov, povemo danes javnosti, da najstrožje obsojamo nezadrugo hujskanje krog posameznih zadrug, ter pozivamo vse one, katerim je res za gospodarski napredek ljudstva, naj se proti takim že opisanim lumparijam postavijo odločno v boj in obljubujemo, da hočemo tudi v bodoče delati v tisti strogo gospodarski smeri naprej, kakor smo delali sedaj že 27 let!

Notranje delo celjske Zveze.

Sedaj še nekaj o notranjem delovanju naše Zveze v preteklem upravnem letu. Zveza ima nalogo izvrševati po revizijskem zakonu zahtevano revizijo *) svojih članic, podpirati članice v njihovem poslovanju, ustanavljati nove zadruge, skrbeti za zadrugiški ponk, upravljati za članice denarno centralo. O izstopivših in novih članicah, kakor tudi o denarni centrali bi podal gosp. ravnatelj posebno poročilo. Meni bodi dovoljeno, da v ostalih točkah spregovorim par besed.

Revizija se je izvrševala v smislu zakonitih določil. Revizija je zapadla pri 60 članicah in se je pri vseh opravila pravočasno. Rabilo se je v to 90 dni. Revizijsko službo so opravljali deloma uradništvo „Zadružne Zveze“, deloma zunanji revizorji. V nobenem slučaju ni bilo najti pregreškov, ki bi utegnili vzbujati bojazen za obstoj revidirane zadruge. Majhne pomote pa se najdejo povsod. Popravili so jih re-

*) Revizija = pregledovanje knjig, računov i. t. d.

vizorji o priliki revizije in so podali potrebne nasvete za nadalnje poslovanje. Omeniti moram pri tem, da se bode prejkoslej morala centralizirati tudi revizijska služba, tako da bodo sčasoma zunanji revizorji morali odpasti. To je v interesu zavoda samega.

Poučevanje ljudstva o zadrugištvu.

Važno nalogo vidi „Zadružna Zveza v Celju“ v poučevanju ljudstva v zadrugišnem smislu in v zadrugiških poslih, v pripravljanju novih osobito nederarnih zadrug. Nastavila je v to svrhu posebnega uradnika kot zadrugišnega potovalnega učitelja. Isti prireja predavanja o raznih zadrugah in zadrugiških gospodarskih vprašanjih ter pripravlja po navodilih in s pomočjo Zvezne pisarne nove ustanovitve, rajfajznovke in nederarne zadruge. Ustanovilo se je v zadnjem upravnem letu lepo število rajfajznovk, glede nederarnih zadrug se je delalo v prvi vrsti na vinarskih in mlekarških zadrugah in še na nekaterih drugih zadrugiških gospodarskih načrtih, ki pa še ne sodijo za javnost. Omenjam le, da je delovanje zadrugišnega pot. učitelja, kakor sploh vseh onih Zvezinih činiteljev, ki se pečajo z organizacijo zadrug, vsled opisanih hujškarij od strani nasprotnih zadrugiških organizacij silno otežkočeno. Trud povečajo mnogokrat celo odločni prijatelji naše Zveze vsled svojega nepoznanja raznih važnih zadrugiških vprašanj. Treba poučevati najprej te, s pomočjo teh se stopi dalje. Povsod previdno, sicer ti je takoj nekdo za petami, ki ti nahujška ljudi, da se ne da opraviti ničesar več. V tem oziru so to skrajno žalostne razmere pri nas na Slovenskem. Prepoval sem v svrhu zadrugišnega študija lep del srednje Evrope, toda nekaj tako gnusnega, kakor se godi v našem zadrugištvu, nisem našel nikjer.

Delo zveze za članice-zadruge.

„Zadružna Zveza v Celju“ je morala dajati nasvete v raznih davčnih, sodnijskih vprašanjih, v raznih vprašanjih, zadevajočih notranje poslovanje posameznih članic. Pisarna Zadrugišne Zveze je prejela lanske leto 4786 dopisov in poslala 4470 odgovorov. Okroglic se je poslalo okroglo 10.000. Koncem zadnjega upravnega leta je priredila tri dni trajajoči knjigovodstveni tečaj, katerega je obiskovalo krog 50 zastopnikov raznih članic. V poučne svrhe se izdaja tudi strokovno glasilo

„Zadruga“. „Zadružna Zveza“ bo odslej storila vse, kar je v njenih močeh, da se ta list po vsebini spopolni. Spremenila se bo tudi oblika, ker mnogim že sedanja zunanost ne ugaja. Vse članice dobivajo list brezplačno. V bodoče bo treba storiti več za pridobitev novih naročnikov. V zadnjem upravnem letu se je tiskala „Zadruga“ v 1500 izvodih. List izkazuje izgubo. V tekočem letu so se razni izdatki znatno znižali. Mnenja sem, da se list nikakor ne sme opustiti, temveč da moramo storiti vse, da ga izpopolnimo in mu dobimo novih naročnikov. Naročnina je jako majhna, da si list nabavi lahko vsakdo, osobito pa vsa izobraževalna društva.

Bodoče delo. Na vztrajno delo!

Kar se tiče bodočega delovanja Zveze, mi oprostite, da z ozirom na lepe razmere v slovenskem zadrugištvu ne bom navajal podrobnosti. Iz taktičnih ozirov tega nemoremo storiti. Le eno moram omeniti. Mnogi prijatelji „Zadružne Zveze v Celju“ so vpričo hudih napadov na naš zavod nekako obupani. Boje se, da razno hujskanje uniči Zvezo. Govorim jasno, ker položaj zahteva popolno jasnost. V uvodu sem povedal, da vlada v slovenskih zadrugiških organizacijah duh političnih strank. Ako bi ta duh utegnil tudi popolnoma uničiti veljavo, upliv prepričanja o potrebi nestranskega gospodarskega dela v slovenskem narodu, ostane še vedno eden temelj in to je ravno oni, katerega določa smer kake politične stranke. Eno ali drugo bo vedno dalo ljudij dovolj, ki bodo voljni podpreti našo zadrugiško organizacijo, tako da lahko danes z mirno vestjo in polnim prepričanjem trdim, da bo trud onih, ki so si stavili nalogo, uničiti našo Zvezo, popolnoma brezuspešen. Morejo ji škodovati, ne morejo je pa uničiti. Uničiti jo moremo le mi sami, ako smo nedelavnii! Rekel bi, da živimo Slovenci danes glede zadrugištva v nekakem splošnem zanimanju za zadrugiško delo. Povsod, koder vidijo nedostatke v našem narodnem gospodarstvu, hočejo pomagati z zadrugištvom, kadar govorijo o kakoršni stvari koli, hočejo rešavati položaj z zadrugištvom. Pride tako daleč, da se torej mnogokrat pretirava. Toda važno je to vsled tega, ker je s tem dokazano, da se da s premišljenim delom na polju zadrugištva danes na Slovenskem opraviti mnogo. Upoštevajmo to vsi, ki smo se odločili delati v „Zadružni Zvezi v

Celju“, poslužujmo se tega ugodnega razpoloženja, ki vlada v našem ljudstvu za zadrugiško delo in delajmo! Delajmo vztrajno! Naj potem nasprotniki napadajo nas in naše delo! Ako delamo vztrajno in previdno, odbijemo s takim delom samim tudi najhujše napade. Ako torej imamo nekaj samozvesti, nekaj zaupanja v lastne delavne moči, katero nam bi nasprotniki tako radi uničili, potem se ne ustrašimo nasprotnega izzivanja na boj, temveč stopimo neustrahovano na plan z orožjem, ki je v boju, kakoršev se nam vsiljuje, najizdatnejše, z vztrajnim, previdnim delom!

Torej na delo!

Poslanec Roblek za naše kmetijstvo.

V seji drž. zbora dne 19. t. m. se je v razpravi o državnem proračunu oglašil pri postavki: poljedelsko, naučno trgovinsko in pravosodno ministerstvo ter je v odločnih, ostrih besedah začrtal naše gospodarske in narodne zahteve. Podajemo iz njegovega govora oni odlomek, ki govori o našem kmetijstvu:

Naše narodno gospodarstvo temelji na poljedelski produkciji.¹

Pospeševanje kmetijstva je naravnost življenjsko vprašanje za nas in vendar se stori tozadevno od strani države tako malo. V mojem volilnem okraju se kmetovalci pečajo največ s hmeljarstvom, živinorejo in vinarstvom. A vse tri panoge stoje danes slabo. Proizvodi hmeljarstva in vinarstva se deloma sploh ne morejo, deloma pa le pod izgubo prodati. Kriva temu je na eni strani nadprodukcija, na drugi strani nazadovanje v konjunkturi.²

Nič manj žalostno ni stanje živinoreje. Lansko leto se je morala živina vsled pomanjkanja krme reducirati³ na polovico; v lastno škodo se je moralo živino prodajati, ker ni bilo za njo krme. Vlada je pač nekaj storila, da bi prišla v okom pomanjkanju krme z oddajo slame in sena malim posestnikom za znižane cene, a cela ta vladna akcija je zastala na pol poti. Oddal se je komaj majhen del kmetovalcem prej četudi v nezadostni množini obljubljenе krme; tako se je zapeljalo mnogo živinorejcev, da svoje živine niso pravočasno množini krme primerno reducirali in so bili potem končno, ko je bila državna akcija skoro brezuspešna, prisiljeni večji del svoje na pol sestra-

policaju roko na lahko noč in v zahvalo, kar so mu obvisile oči na nekem temnem predmetu v snegu. Bila je klobasa.

„Šoršic, kaj pa je to?“

Šoršic je stopil bliže in se malo pripognil. Hotel je iztegniti roko, kar je odskočil, da bi bil kmalu podrl vzadi stoječega prijatelja.

„Krucinal! Kača! Zverina! Rogove ima spredaj in zadaj!“

Oba sta se naglo umikala in Purclu se je v strahu zazdelo, da se zverina premika. Nič nista čutila več zime, nič se nista ozirala po zveri in Purclove hiši, ampak bežala sta v krmo.

„Zopet kaka nesreča, ka-li?“ so se plašili pivci v sobi, ko sta cepetala Purcl in Šoršic mimo oken.

„Možje, strašna zverina!“ je zaklical prepaden policaj, ko sta udarila v sobo.

Pivci so se streznili. „Kaka zverina? Kje?“

„Po cesti hiti v Marberg. Pred Purclove hišo naju je dohitela. Ko sem pel ponočno pesem, je ni bilo, ko sem končal, je bila že pred nama. Celo tiho se je priplazila. Okrogla je, zavito telo ima, spredaj in zadaj ima rogove. Bog pomagaj! Mogoče je že tukaj zunaj!“

Možje so vstajali izza miz, Šterc se je ozrl skoz okno in na trenotek je bilo vse tiho. Ničesar ni bilo slišati.

Šterc je bil gotovo najbolj pogumen med vsemi Marberžani. Vprašal je:

„Ali je velika?“

„Velika ni, zato pa strahovita!“

„Saj ni vrag! Dvanajst nas je, pa bi se bali? Pojdimo nad zverino!“

Šterc je pograbil policajevo helebardo, tisto bridko zarjavelo orožje ponočnih čuvajev, ki je sulica in sekira obenem. Slonela je v kotu pri peči. Policaj je potegnil s trudom svojo sabljo iz nožnic, možje pa so si iskali drugega orožja. V kuhinji so našli loparje in burklje. Močno oboženi so odprli previdno vrata ter stopili na cesto. Naprej je šel Šterc s helebardo in vlekel z levo roko policaja za seboj. Dobro so pazili na vse strani, obstali večkrat in poslušali, toda zveri ni bilo. Mogoče se je ustrašila in odbežala...

Z novim pogumom so se bližali Purclove hiši.

„Tam!“ je zajecel policaj.

„Pst! Vsi vkup! Vsi naenkrat!“ je velel Šterc.

Pet korakov še. Zver se je potuhnila in je bila celo mirna. Črna je, rogove kaže.

Naj velja, kar hoče! Šterc se je ohrabil in planil nad zver, visoko zamahnil s helebardo ter udaril po zverini.

„Tu imaš!“ — Prav gotovo jo je razklal na dvoje. Udaril je drugič in padali so loparji, padale vile in burklje po zveri in tudi policaj je mahal oddaleč proti njej, da se je obrani, če bi skočila nadenj. Vso zver so razsekali na drobne koščke.

Purclovka je v tem prižgala v svoji hiši luč.

„Purclovka, prinesite nam luč!“ je zaklical Šterc.

Purclove Urša je bila že obuta in opravljena in je bila kmalu z brlečo lučico na cesti.

„Za božjo voljo, kaj uganjate tukaj?“

„Strašno zver smo ubili!“

Šterc ji je vzel luč in posvetil, da vidi natančneje ostanke po ubiti zverini.

Po snegu je bilo polno razbrizgane krvave kaše.

„Joj, kaj je tu jajec! Bog nas varuj! Če bi se bile v našem trgu nocoj navalile iz vseh teh jajec zverine, potem bi nas bile do jutra požrle s kostmi vred!“

Jajca in ostanke kože so razmetali in potlačili globoko v sneg, da zamrznejo, potem pa so se vrnili v krmo, da praznujejo slavno zmago nad strahovito zverino, ki bi bila tako rada požrla in uničila Marberg. Slavili so Purcla in Purclovko, slavili policaja, pa tudi junaškega Šterca, ki je koj s prvim mahom bil razsekal tisto zver.

Žares je bila slavna ta noč, v kateri so se ubranili Marberžani najhujše nevarnosti.

Štus — Nus — Skus.

Šaljiv prizor pred občinski volitvami v Podsredi.

OSEBE:

Štus, Nus, Skus, vsi klerikalci.

I. prizor: Štus sam.

Štus (si briše pot raz čela z rokavi svoje suknje): Jaz moram postati rihter in fertik! Pa glej, tam prihaja prijatelj Nus! Ta bo gotovo

đane živine prodati. Vsled lanske suše je živinoreja pri nas za leta in leta silno oškodovana. Nadaljni žalostni moment je pa dejstvo, da bode tudi letošnja letina sena slaba, in obstoji nujna nevarnost, da bodo naši kmetje-živinorejci tudi letos trpeli na posledicah pomanjkanja krme. Tovariš dr Ploj je že v proračunskem odseku kazal na to okolnost in pozval ekselencu poljedelskega ministra — vesel sem, da moje besede čnje — naj si oskrbi glede letine takoj tozadevne informacije⁴ in naj pravočasno vse ukrene, da se bode za prezimljenje živine potrebna krma takoj zasigurala in dala živinorejcem v zadostni množini in za nizke cene na razpolago.

Vočigled veliki narodnogospodarski važnosti živinoreje bi prosil gospoda poljedelskega ministra, naj posveti temu vprašanju polno pozornost.

Vina se skoro ne more prodati ali pa le za cene, ki so veliko nižje kot proizvodjalni stroški. (Pritrjevanje). In če se potem ubogi vinogradniki združijo in hočejo na združni podlagi prodajati svoj pridelek, nima vlada za nje drugega kot cenene nasvete in odreče vsako pomoč.

V najbolj žalostnem položaju pa je danes naše hmeljarstvo, ta panoga našega kmetijstva, ki po svojem pomenu v Savinski dolini zavzema daleko prvo mesto. Če se pomisli, da ima hmelj sedaj že dve leti cene, ki daleč zaostajajo za proizvodjalnimi stroški, da smo danes n. pr. na Sp. Štajerskem veseli, če moremo prodati dober hmelj za ceno 20 do 30 K met. stot, med tem ko znašajo proizvodjalni stroški pri nas gotovo najmanj 150 K za met. stot (čujte! čujte!), potem bodo morali tudi optimisti⁵ pri vladni mizi priznati, da se nahaja hmeljarstvo baš sedaj v težki stiski. In tu pride država ali bolje rečeno vlada, ne morda kot pomočnik v sili, ampak da zapečati pogin hmeljarstva, da s pretiranim zvižanjem davka na pivo omeji možnost hmeljske uporabe.

O priliki razprave o davčnih predlogah — v kateri žal nisem mogel priti do besede — so nekateri govorniki s polno pravico poudarjali, da bi tako ogromno podraženje piva, kakor je nameravano, povzročilo tako silno nazadovanje konzuma,⁶ da bi ne izostal samo finančni uspeh zvišanja davka, ampak bi se težko oškodovala pivovarska industrija, gostilničarska obrt in kmetijstvo. Posebno še pa za hmeljarstvo bi imela velika omejitev piv-

nega konzuma katastrofalne⁸ posledice. V hmeljarstvu je investiranih⁹ nešteto sto in sto milijonov kapitala. Ne more se ga pa, četudi ni dobičkanosno, ampak povzroča celo izgube — kakor že dve leti sem — naenkrat opustiti, ne da bi šel ves kapital v izgubo. Če se pa še zmanjša možnost uporabe za hmelj — ki je vendar izključno in edino uporaben za proizvodjanje piva — bi se hmeljske cene, ki že danes stoje globoko pod proizvodjalnimi stroški, za leta in leta še bolj potlačile in bi povzročilo to pogin hmeljarstva, one panoge našega kmetijstva, ki daje stotisočim delavcem lep zaslužek.

Gotovo je izmed vseh kmetijskih pridelkov hmelj oni, za katerega proizvodjanje se potrebuje razmeroma največjo množino delavskih moči. A ravno v intenzivnosti (silnosti) poljedelskega obrata v hmeljarstvu je njegov veliki narodnogospodarski pomen. Hmeljarstvo na Spodnjem Štajerskem in sploh povsod se pa more vzdržati le, če stoji na višini časa, če se pri umnem obratu vedno dela na njega izboljšanje in če se skuša proizvodjati le najboljši pridelek s kolikor mogoče najmanjšimi stroški na denarju in delu. Le potem ostane konkurenca¹⁰ zmožen. (Jako res!) Naši hmeljarji se sicer mnogo trudijo to nalogo vestno vršiti; a uspeh tega truda posameznikov ni in more biti temu primerno dober. V to je potreba predvsem strokovnih šol, vzornih nasadov, strokovnjaško izvedenih gnojilnih poskusov itd., vse stvari, ki so nedosegljive brez državne pomoči. Imamo delavno hmeljarsko društvo, ki je storilo v svojem skoro 30 letnem uspešnem delovanju mnogo koristnega. Vendar so sredstva, ki so mu na razpolago, jako mala. Državna podpora, ki jo dobi to pod dobrim vodstvom stoječe društvo, je vočigled pomenu našega hmeljarstva smešno majhna. Je komaj tako velika, kakor ona za hmeljarsko društvo v Fürstenfeldu, dasi presega naše hmeljarstvo ono v severoizhodni Štajerski v svojem pomenu in obsegu za več ko dvajsetkrat. (Čujte! Čujte!) Gotovo nočem zniževati pomena žatečkega hmeljarstva, a konstatirati moram, da presega državna podpora, ki jo dobite obe tamošnji hmeljarski društvi, razmeroma, torej pri popolnem upoštevanju veliko večje tamošnje produkcije, za mnogo-krat podporo, ki jo dobi spodnještajersko hmeljarsko društvo.

Če mi v interesu našega hmeljarstva prosimo državo za primerni donesek k ustanovitvi zimske šole za

hmeljarstvo ali pa za zaznamovalno postajo v smislu provenijenčne postave, je taktika¹¹ vlade vedno enaka. Obljubi donesek pod pogojem, če da tudi štajerska dežela toliko in toliko. Ker pa dežela tega deloma noče — gre se namreč za slovenski del dežele — deloma pa tudi ne more storiti, ima vlada cen izgovor, da tudi nič ne da.

Če se gre za obrambo naše živinoreje, skopari naša vlada na najneodpustnejši način; če se gre za akcijo za zmanjšanje naše vinske krize,¹² ima vlada sicer polna usta, pa zapete žepe; in če se gre slednjič za povzdigo našega hmeljarstva, se odtegne s praznimi izgovori prispevanju doneskov.

Pred dvema leti je država dala za nižjeavstrijsko vinogradništvo, ki je bilo po ujmah silno oškodovano, dva milijona podpore. Gotovo ne zavidamo nižjeavstrijskim vinščakom te državne pomoči, upali smo pa, da imamo, če pridemo v enako težaven položaj, isto pravico na državno pomoč. A to upanje nas je, kakor že tolikokrat, zopet varalo.

Pred nekaj dnevi šele je, kakor poročajo primorski listi, vlada dala neki bankerotni¹³ italijanski banki v Gorici kar cel milijon (Čujte! Čujte! — Klic: Dva milijona!) na razpolago, med tem ko za naše nujne gospodarske potrebe, celo za podpore v sili, ki bi bile slevenskemu prebivalstvu vsaj majhna pomoč, nikdar nima denarja. Ali je pa morda tudi ta milijon (Klici: Dva!) bil uporabljen za podporo v sili? Vsekako za podporo v stiski, v katero je zašla vlada. Ali sta pa bila ta dva milijona morda kupna cena za glasove, ki so manjkali jetični večini? (Čujte! čujte!) Na vsak način je oropala avstrijske davkoplačevalce močna, pravična in nepristranska vlada — kakor se sama rada imenuje — za dva milijona, ki sta se uporabila za to, da se je obvarovalo vlado, da ni že zdaj umrla na akutni slabosti.¹⁴

Mi Slovenci pa iz tega razvidimo, da je v naši državi denar za vse na razpolago, samo za naše gospodarske, naše kulturne potrebe — o naših narodnih potrebah sploh ne govorim — ni nikdar denarja.

Vidimo pa tudi, da se v naši državi spremeni vse, vse v politično kupčijo, in da vlada odreče celo najnujnejšo podporo v sili, če se zastopniki trpečih krajev s kožo vred ne prodajo vladi.

To spoznanje pa nas ne bi zadrževalo, da ne bo vedno in vedno zopet

ponovili naših pravičnih zahtev do države, ker priti mora končno preobrat od sistema pestnega prava do sistema pravičnosti, če naj ne pogine naša država. A skoro bi človek verjel, da vodilni krogi namenoma jadrajo k temu cilju.

Južni Štajer težko pričakuje končne dodelave že tako dolgo projektirane železniške zveze Polzela - Ljubljana, delne proge tretje železniške zveze s Trstom.

Ker bo takoimenovana planinska (alpska) železnica, ki se je v nerazumljivi kratkovidnosti zgradila le kot enotirna, kmalu dosegla svoj višek kot transportno¹⁵ sredstvo in je na drugi strani skoro nemogoče jo izpopolniti sedaj v dvotirno, mora državna uprava resno misliti na tretjo zvezo Trsta z ozadjem že zato, da ne ovira razvoja našega edinega pristanišča.

Z dodelavo železniških prog Polzela-Kamnik in Vrhnika-Štanjel bi pa ne bila samo ustvarjena ta potrebna tretja zveza s Trstom razmeroma jako po ceni, ampak bi se zadostilo tudi nujni potrebi obsežnih pokrajin.

Če se na merodajnem mestu zahteva dodelava te železnice, se pravi vedno, da država nima denarja. A za kanone in bojne ladje je vedno denar na razpolago, ali pa se ga mora takoj dobiti. Tudi železnice so vojna sredstva, mnogokrat odločilnega pomena, imajo pa to veliko prednost, da so za nje uporabljene vsote v dvojnem pogledu plodonosno naložene. (Res je!)

¹ produkcija = pridelovanje, proizvodjanje; ² konjunktura = splošni gospodarski odnosi; ³ reducirati = zmanjšati; ⁴ informacija = navodilo, poizvedba, pojasnilo; ⁵ optimist = človek, ki vidi vse v najboljši luči (nasprotno: pesimist = črnogledec); ⁶ konzum = použitek, potrošek; ⁷ finančni = denarstveni; ⁸ katastrofalen = usodepoln; ⁹ investiran = vložen, naložen; ¹⁰ konkurenca = tekma, tekmovanje; ¹¹ taktika = način postopanja; ¹² kriza = prevrat, odločilen čas; tukaj = slab položaj; ¹³ bankeroten = na kantu, na bobnu, v kridi; ¹⁴ akuten = huč, oster, nagel; ¹⁵ transporten = prevozni;

Gospodarski paberki.

O Avstrijsko državno vlnarsko društvo je priredilo dne 13. in 14. maja na dunajskem rotovžu preskušanje avstrijskih sortnih vin. Razun Češke so se vse druge vino pridelujoče kronovine te razstave udeležile in sicer nad 500 producentov z 1200 vzorci. Razsodišče je v 21 oddelkih ta vina preskusilo ter prisodilo 21 državnih srebrnih kolajn, 139 častnih in 177

vedel, kako kaj stojimo. (Zavpije.) O hvaljen bodi Jezus Kristus! Nus, stopi hitreje!

II. prizor. Štus in Nus.

Štus: No kako bo z volitvami? Slišal sem, da boš ti največ volilcev prifural.

Nus: Veš Štus, je kaj slaba. V začetku mi je vsak oblubo, zdaj se pa vsak izgovarja in pravi, da bo volil domače slovenske može.

Štus: Veš kaj, Nus! Pa ne povejmo, da smo klerikalci. Morebiti gredo volilci na lim in nas volijo.

Nus: Veš, ne bo šlo! Zdaj so že tako zbrhtani, da nam nič več ne zavupajo. Ježeš, Ježeš, se nam bo hudo godilo!

Štus: Kaj misliš, al' bodo mene volili?

Nus: To je gotovo, da te bodo! Ti si pameten mož in zaslužen, samo tisto ni prav, da rad spiš med Vaupotičevimi pridigami in te zategadelj v cajhenge devajo!

Štus: No, ne govori —

Nus: Če hočeš, da sem tih, tudi voljen ne boš.

Štus: Saj ne mislim tako hudo. Boš volil mene?

Nus (se popraska za ušesom): Bom že! —

III. prizor. Štus, Nus, Skus.

Skus (zasopihan): O ti salamenske ušesa prešičove! Al' že vesta?

Štus in Nus: Kaj pa je?

Skus: Kaj je? To je, da sem bojda zopet zopet v cajhengah!

Štus: No, saj ni treba tako kričati, da nas celi trg sliši. Al' misliš, da bom pri volitvah jaz gvino?

Štus: Gotovo; mi smo kerlci!

Štus: Pa korajžo imamo!

Nus: Ko bi le tudi volilce imeli! Pa da ne pozabim! Koga pa mislita kaj volit'?

Štus: Mene in sploh vse, le leberalcov ne! Sedaj pa: Srečno. Moram še iti na „gmajšno“ pogledat imenik. (Gre.)

Skus: Pa poglej, če sem jaz notri! Saj plačujem šest helarjev.

Nus: In za mene tudi poglej! Jaz plačujem pa devet. —

IV. prizor. Nus in Skus.

Nus: Štus pa če bit' rihter.

Skus: Jaz mu že privoščim, da bi zmagal! Pa čuj! Al' veš kaj, kdo me je dal v cajhenge? Sedaj se mi vsi ljudje delajo norca.

Nus: Kako bi jaz to vedel!

Skus: O ko bi ga stühtal!

Nus: Veš kaj! Pa pojdi naravnost v uredništvo vprašat!

Skus: Saj sem že bil, pa so me vun vrgli! Ko sem rekel, da sem klerikalec, pa se je zadr eden nad menoj: Alo, klerikalec! Marš! Ajns, cvaj! —

Nus: Ubogi Skus! Meni se smiliš, pa pomagati ti res ne morem. — Saj se jaz tudi bojim, da me bodo. In veš, moja baba mi je zagrozila, če bom v cajhengah, ne dobim 3 dni nič jesti.

Skus: Saj moji babi tudi ni prav. Pravi, da si na svitlo ne upa, ker vsi paglavci kažejo za menoj.

Nus: Ti, Skus! Menda po najboljšem, če pustimo vso vragolijo pri miru. Naj gresta župnik Vaupotič in njegov cekmošter Štus sama po kostanj v ogenj.

Skus: Misliš, da je meni veliko za to! Pa, ker sem že začel, ne morem več nazaj. — Sedaj pa pojdiva rajši; jaz dam za en' liter.

Nus: Pa pojdiva! Pijača, to nam še da lebn; vse drugo je za nič! (Gresta.) Pojeta:

„Čuk se je oženil, tra-la-la, sova ga je vzela . . . .“

V. prizor. Liberalec.

Liberalec: Šleve neumne! . . . .

(Toliko za danes! Prihodnjič Vam napišem še več zanimivih prizorov iz našega „Katoliškega izobraževalnega društva“, ki sem jih zapisal po stenografičnih zapiskih ene miši iz kaplanije!)

„Nevesekdo“!

pohvalnih diplom. Ta odlikovanja so se razdelila tako-le:

Kronovina	Približno število vin	Število odlikovancev s				Odklono se je vin
		st. koljino	častno dipl.	podravn. dipl.	je vin	
Avstrijsko p. A.	400	5	38	51	1/4	1/4
Moravsko	300	3	22	73	1/3	1/3
Štajersko	150	5	17	8	1/5	1/5
Tirolsko	100	1	10	5	1/6	1/6
Kranjsko	30	—	2	1	1/10	1/10
Primorsko	250	4	34	38	1/3	1/3
Goriško	—	—	1	3	—	—
Dalmatinsko	16	1	1	2	1/4	1/4
Bosna in Herc.	25	2	4	2	1/3	1/3

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju je dobila za traminca pohvalno diplomu. Med vsemi 30 štajerskimi odlikovanci, kar je bore malo, so razun te zadruge še trije Slovenci, ki so dobili tudi pohvalne diplome. Kolajne in častne diplome razdelile so se med Nemce.

Štajerski preskuševalci so bili: 1. Osterberger Fr., 2. Stiegler Anton, 3. Zweifler Fr., 4. Schmid Ed., 5. Bouvier Klotar, 6. Rudl Franc in 7. Belle Ivan. Prvi, peti in šesti so dobili seveda srebrne kolajne, tretji (oz. mariborska vinorejska šola) pa častno diplomu. Mi smo pa tega nazora in z nami vsi drugi razstavljalci, da, kdor vstopi v rzsodišče, mora stati izven konkurence!

v Kaj je treba storiti s trtami, ki jih je toča pobila? Če toča pobije, je predvsem treba takoj z galico poškopiti, na to pa kakih 8 do 10 dni počakati, da se po njej napravljena škoda v polni meri pokaže. Potem je treba trte dobro pregledati in na naslednji način z ostrim nožem obrezati: 1. Vse močno ranjene ali zelo razkosarjeneliste je porezati. 2. Na šparonih ali napnencih je pustiti samo one mladike, ki imajo še kaj ohranjenega grozdja na sebi, druge pa odrezati. Mladike z grozdom se skrajšajo za toliko, koliko je nujno treba. Najbolje je, če ostanejo nad zadnjim grozdom še trije do štirje listi. Izrasli zalistniki se priščipujejo za prvim ali drugim listom. 3. One mladike, ki stoje na reznici (palcu ali ščepu) ter imajo dati les za napravo reznic ali šparonov v prihodnjem letu, je treba posebno skrbno obrezati in ohraniti, ker je drugače tudi trgategv prihodnjega leta izgubljena. Če so takim mladikam samo vršički odbiti, odrežemo le najbolj poškodovani del ter gledamo, da ostane na koncu kak zalistnik, ki takoj naprej raste in nadomestuje trti odbiti vršiček. Ostale zalistnike priščipnemo za drugim listom, ker morajo ti listi namesto odbitih glavnih listov trtni les rediti. Če so pa te mladike tako pobite, da je le njih spodnji del ohranjen, jih moramo tako obrezati, kakor po navadi pri spomladnem obrezovanju, to je na palce (ali ščepe) dveh do treh zdravih očes. Ta očesa poženejo in dajo tak les, kakor n. pr. letos na zeleno cepljene trte. Vse druge, trti neotrebne mladike odrežemo, da gre živeti le v one, ki jih rabimo za prihodnje leto. Če pa toča še toliko mladik na trti ne pusti, da bi iz njih napravili reznice ali palčke, moramo ohraniti in rediti dve do tri mladike, ki po navadi poženejo iz starega lesa. 4. Pri vsem tem delu pa moramo za to skrbeti, da tiste mladike, ki so na trti ostale, ohranimo zdrave ter da njih les dobro dozori. Treba je torej vezati, kmalu in večkrat proti peronospori (z galico) škropiti in meseca septembra vsako mladiko za tretjino skrajšati.

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem v Celju

vabi na svoj **prvi redni občni zbor**, ki se bode vršil v nedeljo, dne 11. julija 1909 ob pol 11. uri dopoldne v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju.

Spored:

1. V pozdrav. Govori predsednik g. Anton Pesek.
2. Odborovo poročilo.
3. O ciljih in nalogah naših izobraževalnih društev. Govori podpredsednik g. Janko Lešničar.
4. Volitve novega odbora.
5. O organizaciji slov. kmečkega naraščaja na Sp. Štajerskem. Poroča odbornik g. Andrej Oset, posestniški sin pri Sv. Jurju ob J. ž.
6. Predlogi in slučajnosti.

Popoldne se vrši velika ljudska slavnost v novem „Sokolskem domu“ v Gaberju pri Celju.

Opozarjamo na sledeča določila „Zvezinih“ pravil:

§ 15. Občni zbor tvorijo poleg ustanovnikov, častnih in podpornih članov v prvi vrsti odposlanci zveznih društev, od katerih ima vsako pravico poslati za vsakih 50 članov po tri zastopnike. Prebitki nad 25 se štejejo za celih 50. Društvo, ki ima manj kot 50 članov, pošlje tudi tri zastopnike. Stvar društev je, kako volijo te zastopnike; izkazati pa se morajo z legitimacijo, katero izda društvom odbor in nosi društveno štampiljo.

Pristop k občenemu zboru imajo vsi člani v zvezi stoječih društev; vendar pa imajo samo pasivno volilno pravico in pa pravico udeleževati se s posvetovalnim glasom razprav.

§ 17 g) Predlogi se morajo najmanj 8 dni prej poslati odboru. Pozneje podani predlogi se le tedaj pripuste k razpravi, če sklene to občni zbor.

Cenjena društva pozivamo, da čimprej javijo svojo udeležbo in število udeležencev odboru Zveze narodnih društev v Celju. Isto velja za posameznike.

V Celju, dne 6. junija 1909.

Z narodnimi pozdravi za odbor:
Anton Pesek,
naduč. v Narapljah, p. Ptujška gora,
tč. predsednik.

Dr. Anton Dolar,
c. kr. prof. v Celju, tč. tajnik in blagajnik.

Iz političnega sveta.

u Državni zbor. 17. tm. se je začela v poslanski zbornici razprava o državnem proračunu. Zanimanja ni posebnega. Posamezni poslanci, posebno slovenski, ostro napadajo vlado zaradi njene proti slovanske politike. V soboto je govoril tudi naš državni posl. g. Franjo Roblek. Za govornika je bil določen g. Vinko Ježovnik, a ker je ležal hudo bolan doma, je stopil na njegovo mesto g. Roblek. Govor pri našamo na uvodnem mestu. Pri glasovanju 17. tm. o prvi skupini (dvor, kabinetna pisarna, državni svet, drž. sodišče itd.) je vlada dobila večino, ravnotako tudi pri točki „dispozicijski fond“, t. j. fond ali zaloga, iz katere vlada podkupa časopisje, da piše v njenem smislu. Tako se dajo podkupovati nemški židovski pa tudi slovenski — klerikalni listi. Potem se je začela razprava o pravosodnem, notranjem in naučnem ministerstvu. Komaj, komaj je dobila vlada tukaj večino. Rešili so jo nekateri — slovanski poslanci. — V seji 18. tm. je po stari navadi ne-

umno klobasariil znani kričar Wastian. Stvarno je govoril tržaški poslanec dr. Rybář o šolskih razmerah v Trstu, kjer je za **2000** slovenskih otrok komaj ena zasebna ljudska šola. Ravnotako sta v Gorici dve nemški srednji šoli, v katerih obeh je 15 do 20 Nemcev, vsi drugi so Slovenci in Italjani. Govornik je nadalje opisal razmere pri ravnateljstvu državnih železnic, ki je dovolilo, da se uradnikom kar uradno odtrgujejo prispevki za sulferajn. — V soboto 19. tm. je prišla na vrsto razprava o poljedelskem, trgovinskem, železniškem in domobranskem ministerstvu. K tem točkam je govoril tudi poslanec gosp. Roblek.

Državni zbor bo imel letos poletne počitnice najbrž od 10. oziroma 12. jul. do jeseni. — Bajje misli vlada letos poslancem zopet izplačevati za čas počitnic dijete po 20 K na dan. Davkoplačevalec, ti glej!

Deželni zbori bodo bajje sklicani krog 20. sept. na zasedanja.

Proračunski odsek državnega zbora je razpravljal dne 22. tm. o italjanskem vsučilišču v Trstu. Za-nje so se izrekli Nemci in soc. demokratje. V imenu slednjih je dejal dr. Adler, da se mu zdi odpor Jugoslovanov proti laški visoki šoli v Trstu neupravičen. V imena Slovencev je govoril — Joža Gostinčar.

Ogrsko. Zdi se, da bi cesar vendar rad rešil ogrske homatije že zdaj. Zato je poveril bivšega finančnega ministra Lukasca, naj bi skušal zblížati stranke in sestaviti novo ministerstvo. Dozdaj se Lukacsu še ni posrečilo pridobiti najmočnejšo, t. j. Košutovo stranko. Zato tudi namena še ni dosegel. Vendar upajo v političnih krogih, da se mu končno posreči začasno rešiti homatije. Vprašanje banke bi se odgodilo in prepustilo državnemu zboru v rešitev.

Rusko. V Kišenevu so uprizorili zopet velike protižidovske izgrede.

Srbsko. Ministerski svet se je izrekel za zopetna pogajanja glede trgovinske pogodbe z Avstrijo.

Angležka že zopet koraka glede dobrodelnih naprav na čelu vsem državam. Ustanoviti namerava po celi državi več posredovalnic za delo; nezaposleni dobe v teh uradih pojasnila, dalje hrano za znižane cene in predujm na pot. Dalje se pa namerava uvesti tudi zavarovanje proti nezaposlenosti, in sicer prisilno ali obvezno (obligatorično). Zavarovalni prispevki bodo znašali 60 vin. in jih bodo plačevali delodajniki, delavci in država v enakih delih.

Vstaja Albancev na Turškem. Pod prejšnjim sultanom in prejšnjo vlado so imeli Albanci neke predprave, tako n. pr. da niso davkov plačevali, da se jih je pustilo v miru ropati sosedne kraje itd. Sedaj pod vlado Mladoturkov so se jim te „pravice“ vzele, a Albanci so se vsled tega uprli. Število upornikov znaša bajje 14.000. Vlada je poslala nadnje generala Dževetpašo s tremi polki; a mož je menda zašel predaleč v gore in dne 21. tm. so ga Albanci čisto potolkli. Turki so zgubili 350 mož. Albanci bajje izjavljajo, da se ne udajo prej, dokler se jim ne da popolne samostojnosti.

Turški sultan Mehmed V. namerava obiskati več evropskih vladarjev.

Stoletnico rojstva največjega naravoslovca Darwina so obhajali slovesno od 22.—24. tm. na visoki šoli v Kambridžu na angleškem.

u Slovenski visokošolci so priredili 18. tm. velike shode na Dunaju in v Pragi; ostro so se izrekli zoper ustanovitev italjanskega vsučilišča v Trstu ter so zahtevali slovensko — vsučilišče.

u Italjani dobe v najkrajšem času svoje vsučilišče v Trstu, naši slovanski zastopniki pa namesto da bi se prav resno postavili proti vladi, delajo sklepe, na katere se nihče ne ozira, da se mora namreč slov. vsučiliško vprašanje rešiti istočasno z italjanskim. Pošteno zaropotati — tega ne znajo!

o Francoski senat je dne 15. t. m. sprejel zakonsko določbo, s katero se vinogradnikom na južnem Francoskem odpustijo kazni zaradi prestopkov za časa znanega punta vinogradnikov pred 14. jun. 1908.

Beležke.

u Marnberško sodišče in Slovenci. „Narodni Dnevnik“ poroča naravnost neverjeten dogodek o postopanju marnberskega sodišča nasproti Slovincem. G. Hren, šolski vodja Ciril-Metodove šole na Muti, je dobil kot priča v neki zadevi nemški poziv k sodniji, ki ga pa ni sprejel in je zahteval slovenskega. Nekaj časa pozneje dobi zopet poziv in sicer zopet nemški. Napravil je ž njim kakor s prvim. Par dni pozneje pa pride sodnijski sluga in mu prinese — nemški poziv. G. Hren mu je dejal, da tudi od sluga nemškega dopisa ne sprejme; sluga je odšel, a se kmalu vrnil z orožnikom z nasajenim bajonetom. Oba sta rekla, da mora iti ž njima v Marnberk. G. Hren je bil v šoli, in sluga mu je vpričo otrok ukazoval, da mora iti ž njim. To se je tudi zgodilo. Ko je bil zaslišan, je dal sodnik Gränitz (slavnoznan: zvižaja = Schweinerei!) pisati nemški zapisnik, ki ga pa g. Hren ni hotel podpisati. Gränitz je še pripomnil, da je sodišče ravnalo popolnoma pravilno, da je dalo pričo pripeljati po orožništvu. Obsodil ga je vrhutega na 40 kron globe. Navedli smo suha dejstva, da vidijo naši čitatelji, kako se godi nam Slovincem pod vlado krščansko-socijalnih in zagrizenonemških ministrov in uradnikov. O zadevi se bo govorilo tudi v državnem zboru. Da pa naše slovensko ljudstvo v nepristranost in pravičnost takih zagrizenonemških uradnikov ne more imeti zaupanja, je jasno.

u „Obrambno“ delo naših klerikalcev. Ko so klerikalci „užaljeni“ zapustili Ciril-Metodovo družbo, češ da so jih liberalci ven vrgli, in misleč, da bo družba s tem bogve kako oškodovana (nasprotno, ima sedaj več dohodkov!), so udarili na veliki boben, češ mi bomo rešili obmejne Slovence s pomočjo našega „obmejnega sklada.“ Bambum — in letele so krone druga za drugo — vsaj na papirju v klerikalnih listih. Letos pa se je na zborovanju „Kršč. soc. zveze“ v Št. Jakobu na Koroškem podal račun za obmejni sklad za zadnji dve leti — in glejte čudo: niti celih **700 kron** niso klerikalci za obmejno delo nabrali tekom dveh let, dočim naša šolska družba nabere sedaj, ko klerikalcev ni zraven, čez 100.000 kron v enem letu. Ali so Vam požrtvovalni klerikalni „narodnjaki“ za obmejne brate, kaj?! — Pa reševati jih hočejo! Ubriniti jih hočejo ponemčenja. Kako? Potom razširjenja časopisja iz dohodkov obmejnega sklada. Pa katerega časopisja? Iseveda „Slov. Gospodarja!“ In čujte: celih 300 in nekaj kron so „žrtvovali“ za to razširjenje. In kaj so dosegli? Njihovi uspehi so očitni. V Št. Ilju in na celi črti na severu, kjer so klerikalci politični gospodarji, Slovenstvo nazaduje in nemštvo napreduje. To je dejstvo, ki ga klerikalci niti s psovkami na „liberalce“ ne morejo prikriti. Pa kako to? Enostavno zato: Ljudstvo klerikalizma ne mara, ker pa klerikalci z vso silo zatirajo

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

ob mejah slovensko napredno gibanje, prehajajo ljudje v nemški tabor, kjer se jim pridiga naprednost. In tako Slovenstvo po zaslugi klerikalnega obmejnega dela nazaduje. Nasprotno se pa vidi povsod, kjer slovenska napredna struja, narodna stranka, pridobiva med ljudstvom tla, da tam gine nemškutarija, da Štajerčijanstvo propada. Lep vzgled za to sta nam ptujsko-ormoški in šmarsko-rogaški okraj. V vseh teh okrajih prihaja narodna stranka na površje in Štajerčijanstvo izginja. Ortnig je dobil pri zadnjih volitvah v državni zbor kot štajerčevski kandidat še okoli 1300 glasov, pri zadnjih volitvah v deželni zbor pa komaj krog 300 glasov. V šmarsko-rogaškem okraju so pri zadnjih volitvah v državni zbor še štajerčevci postavili kandidata, tokrat so se pa že skrili in ostali doma. — Mi bomo to naše delo: vzbujanje narodne zavesti in s tem manjšanje števila narodnih odpadnikov tudi naprej vršili, vršili pa bomo tudi v polni meri narodno obrambo in razkrinkali klerikalno laži-obrambno delo, ki nima narodnih ciljev, ampak edino ta cilj, širiti tudi med obmejnimi Slovenci klerikalizem.

a Zadrúžna zveza v Celju je imela 17. tm. svoj redni občni zbor v celjskem Narodnem domu. Zastopanih je bilo nad 80 zadrug. Krasno poročilo o delovanju zveze v l. 1908 je podal zadrúžni potovalni učitelj g. Miloš Štibler. Podajemo glavne poteze poročila na uvodnem mestu, ker je vredno, da si ga prečita vsakrati naš čitatelj, ki se zanima za kmetijsko-gospodarski napredek. — G. ravnatelj Franjo Jošt je poročal o položaju zveze. Koncem l. 1907 je štela zadrúžna zveza v Celju 200 združ. Ker se je tačas ustanovila zveza slovenskih združ v Ljubljani kot nekaka gospodarska organizacija narodno-napredne stranke na Kranjskem, in ker je tudi klerikalna zadrúžna zveza v Ljubljani začela otro gonjo in lov na članice celjske zveze, je tekom l. 1908 odpadlo 71 združ in mnogo tudi že tekom letošnjega leta. Klerikalci so se osobito vrgli na posojilnice na Koroškem, katerih velik del so že pridobili. Koncem l. 1908 je bilo če 163 članic, od teh 77 rajfajzenovk. Prometa je bilo l. 1908 15 milj. 322.282 K 60 v., čistega dobička 14.436 K 79 v. Sklenilo se je, da se članice zveze morajo posluževati kredita pri zvezi in da morajo nalagati pri njej tudi svoje blagajniške preostanke. Izjeme se dovolijo le v izjemnih slučajih. V imenu posojilnice v Prevaljah, o kateri so klerikalci po svojih časnikih zadnji čas toliko lagali, je izjavil navzoči prevaljski župan Pristov, da ne bo posojilnica prišla nikdar v nemške roke. — Predsednik g. Miha Vošnjak je hkoncu pozival, naj se v zadrúge ne riva strankarska politika, ampak naj denarni zavodi bodo in ostanejo — slovenski.

„Kmetijski tolmač“ mora danes zaradi drugega nujnega gradiva izostati. Prihodnjič se nadaljuje.

Zveza napredne mladine. V kratkem se vrši ožji zaupni sestanek mladencev in mladenk, kateri sestanek bo imel izvoliti pripravljalni odbor za ustanovitev napredne mladinske organizacije. Pozivamo mladence in mladenke, ki se hočejo tega sestanka udeležiti, naj to nemudoma po dopisnici javijo našemu uredništvu. Kdaj in kje bo sestanek, bomo pravočasno naznanili. Opozorjamo našo mladino, naj pridno čita „Narodni list.“ Začasno je ta glasilo napredne mladine in bomo sčasoma napravili v njem poseben odtok: Vestnik naše mladine. Mladina pa naj z vso vnemo dela na razširjenju našega lista. Čim več na-

ročnikov, tem obsežnejši, tem boljši bo list.

d Južna železnica volilka v okrajnih zastopih. Opravičeno je drž. poslanec g. Fran Roblek zadnjo soboto v svojem govoru v državnem zboru grajal Južno železnico, ki v okrajnih zastopih odločuje povsod za peščico Nemcev proti ogromni naši večini. O ti stvari je razpravljalo zdaj tudi upravno sodišče. Slovenci so se pritožili, da je v laškem okraju bila Južna železnica v razredu velike industrije in tudi v razredu veleposestva vpisana kot volilka. Kdo more smatrati oni pas zemlje, kjer teče tir Južne železnice, za pravo kmetijsko veleposestvo? Mi ne, pač pa upravno sodišče, ki postaja z nestalnostjo svojega razsojevanja od dne do dne čudnejše. Zdaj imamo pač Bienenrth-Schreinerjevo vlado! Upravno sodišče je torej zavrnilo pritožbo Slovencev, kar je sedaj brez praktičnega pomena, škoduje pa slovenskim interesom v celi vrsti okrajev ob volitvah v okrajni zastop. (Celje, Laško, Brežice, Slov. Bistrica, Ptuj!)

o Dr. Bayer vendar na vidiku! Čimdalje trdovratnejše se vzdržujejo govornice, da bi postal državni pravdnik dr. Bayer predsednik celjskega okrožnega sodišča. Če je justični upravi na tem ležeče, da ima ljudstvo zaupanje do pravosodja, odločno svarimo meročajne činitelje pred tem imenovanjem. Nam se ne gre za kako osebno mržnjo zoper dr. Bayerja, gotovo ne! Naj bode srečen in naj zleze visoko, kakor pač more, a po našem trdnem prepričanju ne sodi za predsednika po 99% slovenskega sodnega okrožja. Če je že dosedanjí predsednik dvorni svetnik Wurmser bil Nemec, naj bi se vsaj zdaj zgodila enkrat menjava s slovenskim naslednikom. — Dvorni svetnik Wurmser je bil nepristranski uradnik in ne moremo vsaj reči, da bi bil slovensko ljudstvo meril z drugo mero nego Nemce, sovražnih činov zoper Slovence mu ne moremo očitati, ako ravno je bil popustljiv in je pripuščal krivice, ki so se nam godile. Mi pa mišljenje in nagnenje naših nemških sodnih gospodov natančneje poznamo, nego oni slutijo in v tem oziru moramo odločno nasprotovati dr. Bayerju kakor tudi sodn. svetniku Kotzianu kot morebitnima kandidatom za predsedniško mesto. Ne iz mržnje do oseb, kate.a nam je popolnoma tuja, pač pa iz stvarnih vzrokov. — Ogromna večina ljudstva mora g. dr. Bayerju odreči svoje zaupanje, da že podrobnosti ne navajamo, in to bi moralo biti pri imenovanju na tako važno mesto — v veliki meri odločilno. Gogorili smo.

d Bodite dosledni! V „Slovenskem učitelju“ hvalijo gg. kateheti Schwarzevo odredbo proti „nedostojnim“ slikam v izložbenih oknih. Pravi se na koncu članka: Društvo slov katehetov bo storilo vse, da se bode varovala vsaj nedolžnost mladine. — Dobro, pa dosledni morate biti gospodje! Zahtevajte nemudoma, da ne bode več smel poučevati veronauka v šoli kaplan R. pri Sv. Barbari v Halozah, kateri je v 5. razredu pripovedoval, da je neka kovačica slabša ko svinja, ker je v 10 letih porodila osem otrok. . . Šolske oblasti in mariborski škof pa molčijo. R. je namreč duhovnik in temu je vse dovoljeno.

o Linhart — pred mariborsko poroto oproščen. V soboto se je vršila pred mariborskimi porotniki obravnavo dr. Brejc-Linhart. Slednji je namreč pisal v „Štajercu“, da kadi dr. Brejc cigare, če sreča duhovnika z najsvetejšim. Vsled te trditve je dr. Brejc Linhart kot odgov. urednika „Štajerčevoga“ tožil. Izkazalo se je,

da je posnel „Štajerc“ svojo trditev po „Slov. Narodu“ iz l. 1901. Različne priče so dokazovale, da očitanje „Sl. Nar.“ oz. „Štajerca“ ni resnično. Linhartov zagovornik dr. Mravlag se je pa zlasti skliceval na to, da dr. Brejc „Sl. Nar.“ l. 1901 ni tožil, pač pa toži sedaj „Štajerca“. Končno so porotniki z osmimi proti štirim glasom oprostili Linhartu. Dr. Brejc mora plačati stroške. To bo sedaj zmagoslavno tuljenje v „Štajercu“!

a Kako Čehi darujejo za svoja društva? Program za nabiranje jubilejnega daru za „Narodno jednoto“ je sledeči: 1. Vsaka češka občina da za vsakega svojega prebivalca 2 vinarja. 2. Vsa češka društva in klubi daje za vsakega člana vsaj 10 vinarjev. 3. Vsak dijak, delavec in člani političnih društev dajo po svojih organizacijah po 10 vinarjev. 4. V vseh uradih in šolah se bo tudi nabiralo: dninarji in služabniki dajo po 20 vinarjev, uradniki, učitelji in profesorji najmanj po 50 vinarjev. 5. Vsaka banka in hranilnica da darilo, ki odgovarja njenemu lanskemu čistemu dobičku. Poedinci, ki darujejo po 50 K, dobe lepe umetniško izdelane diplome. Dozda se je nabralo na ta način okrog 45.000 K. — Kdaj bomo na Slovenskem prišli na podobne — misli, in kdaj na — dejanja?!

a Družba sv. Mohorja se bode letos ponašala z največjim številom udov, odkar obstoji: danes jih šteje že 84.931, a še se niso oglasile vse župnije.

z Meščansko šolstvo v Avstriji in na Slovenskem. V Avstriji imamo sedaj 876 meščanskih šol, med temi 298 čeških, 5 hrvaških, 11 italijanskih in 1 (reci jedno) slovensko (v Postojni). V slovenskem ozemlju imamo pa mnogo nemških meščanskih šol, ki nam v narodnem oziru mnogo škodujejo: v Celju, Ptuj, Mariboru, Beljaku, Celovcu, Velikovcu, Borovljah (nova), v Krškem itd. „Slov. učit.“ pristavlja k temu nekaj pripomb o važnosti meščanskih šol in priporoča deželnemu odboru na Kranjskem, naj se briga za ustanovitev meščanskih šol na Kranjskem. Nam se pa v Gradcu samo zaničljivo muzajo, ako zahtevamo meščanske šole na Štajerskem; menda tudi v bodoče ne bode boljše.

z V državni poljedelski svet so imenovani iz Štajerske za sledečo dobo do leta 1913. sami nemški nacionalci in sicer deželni odbornik grof Attems, podpredsednik štaj. kmet. družbe vitez Plessing, ravnatelj kmetijskega preizkuševalnega zavoda v Gradcu Hotter in gozdarski svetnik Schmidt. Slovence (in tudi nemške klerikalce) je vlada popolnoma prezrla, ravno tako kakor pri dež. obrtnem svetu. Mi živimo na Štajerskem samo za plačevanje denarnega in krvnega davka!

v Ravnanje z vojaki v Mariboru in Ptuj. Drž. posl. Resel, Höger in tt. so vložili interpelacijo zaradi škandaloznega ravnanja z vojaki pri topniškem polku v Mariboru. V interpelaciji se izvaja, da je čudno, ako se je v kratkem času jeden vojak ustrelil, jeden zbežal; zaporí so prenapolnjeni, moštvo dela ob nedeljah, častniki zmerjajo rezerviste s psi, ki „menažo zastonj žrejo“, aktivne vojake s smrkovci, ušivci itd. Vojaske zdravnik sili dokazano bolane ljudi k službi. — O enakih razmerah v Ptuj so vložili interpelacijo posl. Ausobsky, Pongratz in tt. — Treba bo še mnogo interpelacij in pritožb, predno se bodo naučili častniki z vojaki uljudno ravnati.

v „Zvezo južnih Slovanov“ gloda petkova „Straža“ z jedinim namenom škodovati ugledu slovensko-štajerskih neklerikalnih poslancev. Kakor da bi bila Ploj in Roblek (g. Jezov-

nik je ležal bolan doma) kriva, da so se dalmatinski poslanci odstranili pri glasovanju, ker je vlada za Dalmacijo določila precejšnje svote v proračunu. Kako bi se klerikalci penili jeze, ako bi mi pisali, da so n. pr. Korošec, Benkovič in Šusteršič krivi znane Roškarjeve afere! Bilo bi to neopravičeno kakor so neopravičeni napadi na oba om. poslanca radi — tujih grehov! Onadva sta vršila svojo dolžnost — in to bode za njune volilce dovolj.

Celjski okraj.

c Iz Dramelj se nam piše: Pred zadnjo nedeljo je dal ponikovški trgovec Ošlak pri naši cerkvi razglasiti, da bo odzdaj naprej vse blago ceneje prodajal, kakor novo došli trgovec Brlizg. Kdor da bo pri njem kupil, dobi zjutraj zajuterk, popoldne pa malo južno povrhu.

Nehote smo se kmetje začeli praveševati, zakaj ceneje, zakaj šele sedaj, ko se splošno trdi, da je vse dražje, ali bo res dajal ceneje, bo-li dajal zjuterk in malo južno (fuzel?) res zastonj?! — Ne, ne, g. Ošlak. Uboga kmetica Korošec nam je pravila, kako ste ji hoteli junca vzeti, pa ste naposled le odjenjali, ker ste se zbalí advokata in gotovih paragrafov. Ne verjamemo vam nič in svarimo resno vse kmete in delavce, naj ne sedejo na nastavljene limanice. — S kakim dobičkom ste morali doslej delati, ko ni bilo konkurenta! Vam niso mari naši žepi, vi bi radi le Brlizga uničili, da bi potem zopet delali cene, kakor bi se vam ljubilo. Pa boste res dejali ceneje? Tudi tega vam ne verjamemo. Če bo cena nižja, bosta mera in vaga slabša ali pa bo blago za en mak. Vi ne daste nič zastonj. Obetani zjuterk in mala južna bosta dražja kakor ko bi si ju naravnost plačali. — Če bom kaj potreboval, kupil bom pri novem trgovcu Brlizgu na Ponikvi. On je vsaj odločen Slovenec, Ošlak pa ne.

Napreden kmet.

c „Kri v luft!“ To je zdaj postalo geslo ponočnjaškega kaplana — Ašiča na Ponikvi. V nedeljo 13. tm. se je po veselici naše Ciril-Metodove podružnice pošteno nafajhtal, potem pa v gostilni in izven nje vpil „kri v luft!“ (fantovski klic „na korajžo!“) Seveda sta bila takoj dva fanta pri rokah — in junaški kaplan Ašič jo je junaški popihal nazal v gostilno in prosil orožnika za spremstvo do farovža, kar je pa seveda ta hvaležno odklonil. Škof mora imeti posebno dopadenje nad kaplani Ašičeve baže!

c Kunstna glava je poslanec Vrečko iz Ponikve. Ko so imeli 8. in 9. tm. tam obč. volitve, je hotel oddati župan za občino glas. Kar vstane Vrečko, potegne iz žepa volilni red in protestira proti temu, da bi župan volil, češ da je juristična oseba. Navzoči vladni komisar mu veli, naj sede, spravi svoj volilni red zopet v žep, župana pa pozove, da odda glas. Tu vam je bilo smeha. Župan — pa juristična oseba! Za poč't! Če bo Vrečko v Gradcu tako neumno zinil, ne bodo se mu samo smejali gornještajerski jokelni, temveč poslali ga bodo po odgonu nazaj domov krave past. — „Poslanec“ Vrečko, naj ti tako po domače razložimo, kdo in kaj so juristične osebe. — Juristična oseba je n. pr. občina, dežela, država, posojilnica, (tudi klerikalna), bralno društvo itd. Ni jih spočela in rodila umrjoča ženska, kakor posl. Vrečkota, naredila jih je postava, jim dala po potrebi malo ne vse take pravice in dolžnosti, kakor navadnim ljudem, samo ženiti se ne morejo, razven če bi se poročil z njimi kak „poslanec“ Vrečko, ki že

živi v divjem zakonu s klerikalno posojilnico na Ponikvi. — Juristične osebe tudi ne morejo neumnosti počenjati. Ko bi ga n. pr. hotela ponikovška posojilnica p.kidati, ne more kot taka ničesar zakriviti. Zato je tu njen načelnik „poslanec“ Vrečko. — Skratka, juristične osebe nimajo lastne in sploh nobene volje in pameti, za nje mislijo in delajo postavno upravičeni ljudje n. pr. za občino župan in obč. odbor, za deželo — deželni postanci in deželni odbor; posojilnico na Ponikvi bi moralo zastopati na zunaj in znotraj načelstvo in njega načelnik „poslanec“ Vrečko, ker pa le ta ni zato sposoben, misli in dela za njo kaplan Ašič, dočim Vrečko samo kima. — Iz povedanega vidiš, Jaka, kaj so juristične osebe in v čem se razločujejo od navadnih oseb. — Izključeno pa ni, da postanejo tudi navadni ljudje juristične osebe. Če pridejo Vrečko, Trdoglav, Meško in drugi v deželni zbor in bodo morali tam v slovenskem in nemškem jeziku molčati, ker ne bodo vedeli ust odpreti in če bodo morali drugi zanje delati in govoriti, potem jih bomo upravičeno imenovali juristične osebe. — Bog živi še mnogo let kunštnega „poslanca“ Vrečkota!

c **Dramlje.** Nikakor se mi ne zdi vredno, na zadnja dopisa „Slov. Gosp.“ in „Straže“ odgovarjati. Znani dopisnik me prav po krščansko iz maščevanja napada, kakor bi bil jaz dopisnik zadnjega dopisa, njemu se niti ne sanja, kje naj dopisnika išče. — Našemu č. župniku Ogrizeku se godi kakor zamorcu; bolj se pere, bolj je črn. Tajiti hoče, češ da ni glasovnic prepisoval, a cela komisija in glasovnice pričajo, da je bilo 9 prepisanih. Ako ste Vi le 2 lastnoročno, a druge Vaši adjutanti, je menda vseeno, povzročitelj ste in ostanete. Hlapcu dr. Jakob Rajha ste siloma in brez njegovega dovoljenja glasovnico prepisali, a ker ni šlo gladko, nagovarjali, naj gre domu, da nima pravice voliti, kar mi je dalo povod, da sem rabil besede: „Pfu, ali Vas ni sram, da tukaj tako nesramno nepošteno agitirate; Vi ki bi morali biti zgled drugim, sram Vas bodi.“ Po Vašem mnenju se seveda vsakdo ne-sposobno obnaša in Vas nahruli, kdor Vam javno, odkrito Vaše nepostavno ravnanje v obraz pove. Pljunil sem pa na svojo levo stran pri besedici „pfu“, nikakor pa ne v Vas ali pred Vas, sicer sva pa itak bila nekoliko korakov oddaljena. — Če bi res nepostavno ravnali, bi Vas gotovo po stari navadi tožili, pišete. (Da je resnica, potrdi volilec, 4 priče in jaz sam.) — Vprašam Vas, kedaj smo pa tožili? Da Vi svojo bolezen drugim vrivate, mi je itak znano, a tako hudobno pa še ne. Ko bi mi bili v Vaši koži, imel bi Vas že davno državni prazdnik, a držimo se nauka: „Kar Ti želiš, da ne bi drugi Tebi storili, tudi Ti drugemu ne stori.“ — Vi ste pa mene že nekolikokrat tožili, a ste dobili dolge nose. Koliko jih že imate? Pet. — Dopisnika imenujem lažnjivca, ko trdi, „da bi moral biti v volilnici kot ud komisije, a sem agitiral.“ — Resnica je, da v splošni skupini nisem bil volilec ter tudi ne izvoljen ud volilne komisije. — Povedal sem Vam že jaz in povedalo Vam je c. kr. okrajno glavarstvo, da nisem nastavljen tajnik, ampak da uradujem samostojno kot podžupan; o tem Vas bode še itak vsled Vašega rekurza namestnija iz Gradca poučila. Da so pa Drameljčani in šolstvo na me ponosni, pove Vam lahko vsak šolar, a najbolje pa gotovo Vi, saj ste to sami priznali rekoč:

„Ko bi Jarnovič k nam pristopil, dam njemu raje 10 glasov kakor pa drugemu, ker on je zmožen.“ To je vsekakor dobro

spričevalo za me. — Vas pozdravlja v politiki nepokorni Jarnovič.

c **Iz Škofjevasi pri Celju.** Gosp. urednik, zopet nekaj novega. Naši stari nemškutarji so pač nepoboljšljivi. Sedaj se jezijo ata Okorn nad zadnjim dopisom in dolžijo gosp. M. Premšaka, češ da je on tisto pisal. G. urednik, saj me poznate, da jaz nisem Premšak, zato bote menda lahko izjavili, da g. M. Premšak ni pisal tistega dopisa o gostiji. (Rade volje to potrjujemo in želimo le, naj si ata Okorn ne belijo preveč glave glede dopisnika. Ga ne bodo našli. Op. ured.) Sepaj pa spet nekaj novega, gosp. urednik. V nedeljo 13. tm. je imel naš obč. odbor sejo. Naš obč. tajnik g. Škoflek bo praznoval 25-letnico tajnikovanja. Ker čuti, da ne bo mogel več dolgo, je prosil obč. može, naj mu za stare dni določijo kako majhno pokojnino. Okorn, naš „stari župan“, in Čepl, nasrkana od Črešnjevca, sta ga pa nahrulila, češ naj bi si bil v mladosti kaj „prišparal.“ Stari župan se je celo tako daleč spozabil, da je tajniku v svoji slavnoznani nemščini (pa ne mislite, da ata Okorn niso Nemci!) zaklical: „In kanzei bist tüchti, abe draus bist a Sch....“ Ko mu je tajnik zagrozil s sodnijo, je stari župan prosil odpuščanja in zopet v svoji slavnoznani nemščini: „Sei nit hakli, i nim Wörter zurück.“ — To so Vam tako prijetne sličice iz našega vaškega življenja, kaj, g. urednik?? — Ata Okorn, sedaj pa le zopet na lov za dopisnikom. — Vsevid.

c **Sv. Jurij ob j. ž.** Kakor se sliši, bode jubilejna mlekarina zidala letos svoj lastni mlekarski dom; misel z veseljem pozdravljamo, ker vidimo le v delovanju na gospodarskem polju pravo pomoč kmetom. Mlekarna, kakor se sliši, odpošlje vsak dan okoli 400 l. mleka, kar je gotovo dobro znamenje za tamošnje kmete. Le krepko naprej!

c **Sv. Jurij ob j. ž.** Nabiralnike za družbo sv. Cirila in Metoda in Št. Jurskega Sokola imamo v gostilnah gg.: Alojz Nendl, Fr. Černovšek, Adam Kincl, Rudolf Dobovišek, Mar. Kincl (restavracija), Ant. Vrečko, Fr. Kincl, Cestni Jožek, Jak. Mastnak, Lokarje, Fr. Vuga, Grobelno, dalje v gostilnah gđc. Marice Šinek ter Anice Vrečko, Ponikva. Slovenci, posečajmo le te gostilne in spusti vsak dobre volje kakšen vinar. Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača! Priporočamo našim vrlim gostilničarjem, da upeljejo povsod računske listke v korist družbi sv. Cirila in Metoda. — Pri nekterih naših naprednih gostilničarjih pogrešamo naših časopisov „Nar. List“ in Narodni Dnevnik; ali nekteri niso naročeni, ali jih pa prehitro raztrgajo za ovičanje, da človek pri najboljši volji ne more čitati pri kozarcu vina. Prosimo torej, da si omislijo nalašč za časopise narejene ročaje, da se časopis dalj časa ohrani in da se lahko čita tudi par dni star dnevnik!

c **Ponikva ob j. žel.** Naš kaplan se baje pritožuje, ker njegovo politike in njegove ponočnjaške neumnosti žigosamo. Pravi, da to samo nemškutarji o njem pišejo. Ljubi fantek, ti „nemškutarji“ so vsaj desetkrat toliko kakor ti koristnega narodnega dela na Ponikvi izvršili, ko še Tebe bilo ni, in ga še bodo, ko tebe več ne bo. Torej z nemškutarji le ne — preglasno. Če boš pa priden in pameten, pa bomo tudi mi tiho!

c **Ponikva ob j. žel.** Klerikalni listi trobijo — sicer jako ponižno! — v svet o sijajni zmagi pri obč. volitvah. No 3, oziroma 2 in 1 glas večine — pa sijajna zmaga! Haha! In pomislite, ljudje, spravili so na volišče do zadnjega človeka, ljudi, ki še v svojem življenju niso volili. Kajpada je bila

vera v nevarnosti! Najmanj 40 naših ljudi ni dobilo dostavljenih legitimacij in glasovnic, več ko deset teh je prišlo na volišče, a niso smeli voliti. — Klerikalci so si naročili iz Celja komisarja. No najlepšega utisa od teh ljudi, posebno od njih „voditelja“ g. „poslanca“ Vrečka (odkrijte se, ljudje, in izrekajte s spoštovanjem to ime!) ni odesel s Ponikve. (O tem še na drugem mestu. Op. uredn.) — Proti volitvam smo se seveda pritožili. Na svidenje, gospod urednik! — Krpán.

c **Dramlje.** Župnik Franc Ogrizek ne tirja samo pri vsaki volitvi stroge pokorščine, (podložni faran!) temveč on tudi poprej ljudstvo po svoje poučuje. Vedno zatrjuje, da se gre le za „sveto vero“, kakor je to tudi Slov. Gosp. dne 10. junija iz Dramelj prinesel. Zavija in modruje v nenu svojih volilcev po svoji predizni navadi, da bodo liberalni poslanci, kakor je stalo na lepakih, v naprednem, to pa je po Ogrizekovem razlaganju v „svobodnjaškem“ duhu v Gradcu delovali; svobodnjaško pa je baje: tajiti Boga! tajiti dušo! tajiti večnost! ja, tajiti vse božje! potemtakem biti brez vere. — Kaj ne, župnik Ogrizek, to so izdatne besede, s kojima Vi nerazsodno, boječe ljudstvo popolnoma omamite, kakor lesica kure. Pa vaša vest!? — No, s to ste si Vi v večnem prepiru, ker se Vam kot duhovniku za njo ni treba zmeniti, Vam je vse dovoljeno! Kakor Vi pomen besede „naprednjak“ rabite, le če zavijete, sicer pa ne, a izrazi „liberalec, brezverec“ Vam kar tako iz srca letijo, ravno tako tudi pomen „napredni duh“ brez strahu, brez vse vesti z „bogotajstvom“ zamenjujete. Človeka pa, ki dela brez vse vesti, s časom tudi Bog zapusti.

c **Sv. Jurij ob j. žel.** Naš mladi Sokol se pridno giblje s prostimi in redovnimi vajami, posebno veselje pa vlada, ker smo dobili pred kratkim iz Prage krasno močno orodje za okoli 700 kron. Da je naša mladina željna telovadbe, se vidi iz tega, da, kar imamo orodje, jih pristopa in hodi k vajam vedno več, kar je znamenje, da bo Sokol v Št. Jurju razpel res na široko svoje peruti. Telovadni prostor imamo začasno v velikih prostorih g. Adam Kincl-na. Ko pa se krasna nova stavba naše jubilejne ljudske šole dovrši, naprosilo se bo sl. krajni šolski svet, da nam prepusti šolsko telovadnico v ta namen, kar upamo, da se bo zgodilo. Št. Jurski Sokol namerava že letos napraviti par izletov in eno večjo veselico doma v Št. Jurju, kamor poletijo bližnji in daljni bratje — „Sokoli“!

c **Občinski odbor v Trbovljah** je v seji 12. tm. storil sklep, v katerem se zahteva, naj prevzame država 50% stroškov za ljudske šole. — Dalje sklep, da se mora na trboveljski postaji napraviti tudi slovenski napis in se mora postaja izklicevati tudi v slovenskem jeziku. — Dalje se je sklenilo darovati družbi Ciril-Metodovi vsako leto 50 K, namesto da bi se vsa pisma kolekovala z narodnim kolkom, ker bi to itak prilično toliko zneslo. — Čitalnici se da od 3000 K jubilejnega daru za trboveljsko ljudsko knjižnico 1000 K za nakup knjiž. Za ostalih 2000 kron se nabavi posebna knjižnica. Želeti je, da bi bilo to prav kmalu.

c **Sv. Jurij ob juž. žel.** Umrl je g. Malgaj Jožef, posestnik v Novivasi. Bil je trden napreden gospodar. Pokojniku bodi blag spomin!

c **Sv. Jurij ob j. ž.** Trška požarna bramba je imela 14. junija svoj letni občni zbor. Da bo društvo dobro delovalo, nam jamči odbor, kateri se je sestavil iz gg. dr. Ipavice, Šuster Ivan,

Drofenik Jos., Vrbič, Leskovšek, Kveder. Dozdajšnji načelnik g. Uršič je izvoljen za častnega načelnika.

z **V Št. Petru v Savinski dolini** je izvoljen za župana Vincenc Ušen, znani Jančičev in Terglavov priganjač.

v **Utonil** je 18. t. m. 9 letni sinček Franček veleposestnika g. Antona Podgorška na Ponikvi ob J. ž. Bil je najprijadnejši učenec ponkovške šole. Vrlemu naprednjaku g. Podgoršku in celi rodbini naše sožalje!

z **V hrastniški nemški šoli** vladajo tako čudne razmere, da se nam čudno zdi, da se še najde oče ali mati, ki pošilja svojo mladino v brlog. Ne omenjamo danes, kaj je počenjal pred nekaj tedni tamkaj pijanec Bruno Diermayr, da je morala namreč vrtnarica pobegniti, ampak povedati hočemo to-le: Nadučitelj in učitelj sta se sprla, učitelj je potem nekaj razbil po šoli ter pobegnil. Pisal pa je na „Sulferajn“ pismo, v katerem pravi, da je sramota, da se sili otroke v šolo kjer ne razume učitelj učenca in učenec ne svojega učitelja, in da sploh ni v Hrastniku razum njega nobenega pravega Nemca... Glejte, hrastniški delavci, kateri se še niste spametovali tako sodi Nemec o Vaši šoli...

o **Vredno posnemanja.** Novi združnici C. M. družbe v Petrovčah je pristopilo 125 članov in članic, kar je izvanredno častno število. Živeli Petrovčani!

Gostilna v Sokolskem domu v Gaberju je otvorena. Opozarjamo na inserat.

z **Odmevi deželnozborskih volitev.** Ko je imel kandidat Brinar na Zg. Ponikvi shod, je pozival Andrej Verdev fante, naj Brinarja natepejo. Pri sodnijski obravnavi 18. t. m. je bil Verdev obsojen na denarno globo. — Tudi ta obsodba je živ dokaz, kako so klerikalci postopali pri volitvah.

c **V „Skalni kleti“** se vrši v nedeljo popoldne Gutenberg-ova veselica, katero priredijo tukajšnji tiskarji. — Začetek ob 3. uri. Vstopnina v predprodaji 30 vin., pri blagajni 40 v. — K obilni udeležbi Vas najuljudneje vabijo prireditelji.

c **Spodnje Podbreže v gor. Savinski dolini.** — Pri nas imamo dobrega svetovalca F. P. za tožbe lastninske pravice. A žal, da se s silo in neresnico ne more mnogo doseči. Svetujemo, naj se ne hujska vaščanov z neumnimi obljubami, da se jih ne pripravi v nepotrebne in občutne stroške. Nesmiselno je pa še tem bolj, skušati občinski zastop in tudi župana v ta vrtinec zavleči. Imamo res izvrsten občinski zastop in župana, katerega volijo vsi občani, mora biti toraj nepristranski. Nikakor ni na mestu, da bi se onemu, ki plača več pijače, nudila kaka posebna večja ugodnost. Neverjetno je, da bi občina izvojevala pravdo za pašnik, če pravi lastniki živijo in redno davke plačujejo. Rado vedni smo na ono pismo, s katerim bo črno na belem dokazano, da je drug lastnik nego oni v zemljiški knjigi. — Eden, ki se smeji.

Brežiški okraj.

b **Iz Podsrede.** Zadnje volitve so pokazale, kako zelo upliva dobro časopisje na priprosto ljudstvo. Koder je razširjen „Narodni List“, tam je tudi naša stranka dosegla lepe uspehe, koder pa bero samo „Slov. Gospodar“, tam vlada tema. „Narodni List“ budi mej kmetskim ljudstvom stanovsko in narod. zavednost, utrja uravnots in močnost, dočim gojijo klerikalni listi le svetoblinstvo in jim je namen preslepiti ljudstvo, da bi ne čutilo verig, na katere je priklenjeno. Z ozirom na to,

da je politične uspehe pričakovati samo tam, kjer je razširjeno dobro, pošteno, narodno časopisje, ki vzgaja ljudstvo k samostalnosti, ki ljudstvo izobrazuje in poučuje, je nujno potrebno, da se razširi „Narodni List“ kar mogoče največ. Klerikalni strah pred „Narodnim Listom“ naj bo našim somišljenikom v spodbudo. Parola bodi: Razširjajmo „Nar. List“; s tem storimo največ za razširjenje napredne misli! — Prihodnjič več! Da ste mi zdravi! — Eden „nevernih“ pristašev „Narodne stranke.“

b **Kapele ob Sotli.** Zelo smo Vam hvaležni, gospod urednik, da ste nam začeli tolmačiti v „kmetiskem tolmaču“ razne, nam tuje izraze. Marsikdo izmed nas je dosedaj čital samo kake vsakdanje novice, a se niti zmenil ni za uvodne članke. Sliši se večkrat: „kaj bom čital te stvari, če pa ne razumem vseh izrazov.“ Sedaj pa, ko nam kmetiski tolmač razjasnjuje nam neznane tujke, tudi mi radi čitamo uvodne članke. Če pa nam bo katerikoli kaj nejasno, prosimo gospod urednik Vaše naklonjenosti, kadar se zatečemo do Vas s kakim vprašanjem. V zadnjem času nas zelo zanima uvodni članek o „vinarski zadrugi“, ki stvarno odgovarja „Gospodarjevini“ napadom. Radovedni smo na njegovo nadaljevanje.

b **Iz Zdol pri Brežicah.** Kako nekatere matere v svoji slepi opični ljubezni svoje otroke slabo odgojujejo, kaže sledeči dogodek: V tukajšnjo šolo hodi 11 let stari sin tukajšnjega posestnika in najbližnjega sosedu po imenu Edi Iv. Ta učenec je skrajno poreden ter se odlikuje posebno po svoji neubogljivosti in surovosti. Udaril je v torek svojega součenca s pasom po glavi, da je bil isti ves krvav. Za ta gotovo surovi čin je dobil tudi zasluženo plačilo. A kmalu potem se pride njegova v svojega zelo porednega sinčka čez vse zaljubljena mati nad nadučitelja kregat in fanta zagovarjat, ter se je posluževala pričo šolarjev prav surovih besed. Pač se nikakor ne smemo čuditi, da se dandanes toliko hudodelstev zgodi, kar je krivo edino to, ker so otroci tako slabo vzgojeni. Takega otroka, kateremu mati potuho daje in ga po nepotrebnem zagovarja, ne bo kaj prida, pač pa bo doživela, da jo bo njen lastni sin še kedaj zaničeval, kar se še tudi lahko materi tega poredneža pripeti.

Podsreda. Naša duhovnika „fehtarita“ „Narodni List“ okoli raznih oseb, posebno pri Š — — — . To kaže, da naš list pač rad vsakdo čita! Ali ne, g. P — — — ? —

Slovenjegraški okraj.

s **Šmartno ob Paki.** V nedeljo 20. tm. je slavil naš župnik g. Jos. Kolarič zatomašništvo. Na predvečer mu je napravila naša prostovoljna požarna bramba pod vodstvom g. barona Henrika pl. Warsberga bakljado z godbo šoštanjске narodne godbe. Spreveda se je udeležila tudi odrasla šolska mladina. Pred župnijo se je seveda takoj vtaknil s svojim govorom župan Pirtovšek. Zaradi njegove starosti mu smešno govoranco odpuščamo. Potem je šele mogel govoriti g. baron, ki je jubilar v kratkih besedah častital, povdarjajoč, da nismo strankarski, ampak: vsi za enega, eden za vse. G. baron, ki je celo prireditelj povzročil, in tudi gmotno žrtvoval, je ob tej priliki zopet pokazal, da ne vrača hudega s hudim, ampak dobro z dobrim. — Neodvisen mož.

s **V državnega poslanca gosp. Ježovnika** se je zaletel „Slov. Gosp.“, češ da se morajo drugi poslanci brigati za zadeve v njegovem okraju. Posl. Pišek je namreč uporabil od nas

objavljeno gradivo o postopanju sodnika Gränitza v Marnberku ter vložil interpelacijo. Gospodarjevci sami so prav dobro vedeli, da je posl. Ježovnik ležal tisti čas težko bolan doma in da vsled zdravnikovega naročila ni smel iz postelje. A klerikalcem tudi človeško življenje ni sveto, samo da morejo po svoji gnusni navadi psovati in blatiti. Vsled klerikalnih napadov je g. Ježovnik vstal in, dasi še hudo bolan, se podal na Dunaj ter tudi takoj vložil interpelacijo. G. Ježovnik je hotel tudi v ravnokar se vršeci proračunski razpravi v zbornici govoriti, a ga je ravno bolezen zadržala ter je na mestu njega govoril o naših gospodarskih in narodnih zahtevah gospod Roblek. G. Ježovniku želimo, naj bi okrevail in naj bi osobito bližajoče se poletne počitnice drž. zbora uporabil v to, da popolnoma ozdravi, da bo v jeseni zdrav in čil zopet vršil svoj težavni posel.

v **Kresno slavnost** mislijo prirediti 29. jun. velenjski Nemci v Skasovi gostilni v Selah pri Velenju. Vabijo tudi celjske in druge nemškutarje. Značilno je, da si Nemci upajo v slovenskem kraju izzivati!

Ptujski okraj.

p **Velika suša** vlada na celem dravskem polju. Prva košnja je bila jako slaba in če ne bo kmalu dežja, druge košnje sploh ne bo. Tudi na polju nam slabo kaže, v nekaterih studencih pa že primanjkuje vode. Res žalostni časi za našega kmeta!

p **Vojaško veteransko podporno društvo pri Svetinjah** priredi v nedeljo dne 17. tm. v gostilni gospoda Alojza Zavratnika pri Svetinjah tombolo v prid društvene blagajne. Začetek ob 3. uri popoldne. — K obilni vdeležbi vabi odbor.

v **Pogorell** so hlevi posestnika F. Jurgeca pri Sv. Barbari v Haložah. Živino so rešili. Zaradi pomanjkanja vode je bilo gašenje precej težavno, vendar so ogenj omejili.

v **Od Sv. Barbare v Haložah.** „Straža“ trdi, da naše bralno društvo kopni kot spomladanski sneg. Resnica pa je, da je število udov od lani narastlo od 60 na 82. Torej, g. Rabuza, le ostanimo lepo pri resnici!

o **Brzojavni urad** je ustanovilo trgovsko ministerstvo v Središču. Možem, ki so se trudili za doseg istega, prisrčna hvala!

Mariborski okraj.

m **Velika narodna slavnost v Mariboru** dne 6. t. m. je vrgla za družbo Ciril-Metodovo čistega dobička **1725 K 23 vin.** — Vsa čast vrlim narodnim delavcem!

v **Nakup posestva.** Oskrbnik Lešnik je kupil od ravnateljve vdove Mallner nekdanj Staudingerjevo posestvo pri Pivoli nad Radvino.

o **Zmagali so v občini Pohorje** nad Hočami pri občinskih volitvah, v 1. in 2. razredu nemškutarji. Mariborskim klerikalcem prijazno svetujemo, naj se raje brigajo za narodnostne razmere v mariborski okolici, kakor da nosijo prepri in sovraštvo v čisto slovenske občine.

z **Brzojavni urad** je ustanovilo trgovsko ministerstvo v Studencih pri Mariboru.

Ljutomerski okraj.

v **Imenovanje.** Poštni oficijant J. Kreft je dobil mesto poštnega ekspedienta pri Sv. Juriju ob Šnavnici.

z **Padel** je s črešnje 9letni sinko župana Bračka v Polickem vrhu pri Radgoni 6 metrov globoko. Strl si je desno nogo.

Zveza narodnih društev.

u **Polzela.** Veselica prostovoljne požarne brambe na Polzeli se ne vrši 11. julija, ampak zaradi raznih ovir že 29. junija, to je v torek na Sv. Petra in Pavla. — Slovenska bratska društva vabimo k obilni udeležbi, da lahko pokažemo naši nemčurski požarni brambi, da je nas Slovencev požarnih brambovcev več, kakor pa teh hajlovcev. Veselica bo na vrtu g. Cimpermana in se vrši s sledečim vspeškom. Ribji lov, srečolov, šaljiva pošta, prosta zabava, pri kateri svira St. pavelska godba. Začetek ob 3. uri popoldne. — Čisti dobiček je namenjen za stavbo društvenega doma. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zahvala.

Tem potom izrekamo svojo najsrčnejšo zahvalo za premnogo dokazov presrečnega sočutja ob smrti našega iskreno ljubljeneega sinka

Frančeka

učenca III. razreda

kakor za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za darovane lepe vence. Posebno se zahvaljujemo visokočastiti duhovščini, slavnemu učitelstvu in vsem udeležiteljem zadnjega spremstva.

Ponikva ob j. ž. 21. junija 1909.

Žalujoča

Anton in Marija Podgoršek.

Izjava.

Jaz, Ivan Lipold, tajnik rokodelske zadruge v Mozirju, preklečem in obžalujem, da sem Ivana Cesar, podobarja v Mozirju, žalil na časti z besedami, katere sem nepremišljeno v svoji razburjenosti izgovoril dne 20. maja 1909 in se mu zahvaljujem, da je od svoje obtožbe proti meni odstopil.

Mozirje, dne 5. junija 1909.

Ivan Lipold.

Pomožna moč

uporabna za sodelovanje pri večjem mlinskem podjetju in vestna pri kmetijstvu, pridna, zmožna slovenščine in nemščine v govoru in pisavi — eventuelno absol. ekonom — s temi lastnostmi se sprejme. Lastnoročno pisane ponudbe je nasloviti na uredništvo „Narodnega Dnevnika“.

301 2-1

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K. Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodajam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje, rjavo ali črno, galoširane, z freblji v podplati, najelegančnejše in najnovije fazonne. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošilja se po poštne povzetje. S. Urbach, Krakov štev. 126. Zamena dovoljena tudi denar nazaj!

Loterijske številke.

Trst, 19. junija 1909: 5, 51, 78, 20, 33,
Linc, „ „ „ 84, 37, 49, 8, 7.

Listnica uredništva.

Podsreda: Pustimo zdaj volitve pri miru. Prosimo drugih novic. Zdravi! —

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gl. 250

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pismono 3 letno tovarnsko garancijo. 1 ameriška zlata-double veržica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata, barva po želji, najnovjša fazona, 1 krasna kravatsna igla z simili-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni portemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 sat. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni kolir iz pristnih orientalskih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. roskopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gl. 250. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprejšnjemu plačilu (tudi v znakah) pri **S. Urbachu**, svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključen.

Posestniki, župnijski in občinski uradi!

Potniki moje tvrdke bodo začeli obiskovati slovenske vasi z različnimi podobami, kakor so že preteklo leto. Moji potniki so sami domačini in Slovenci in se radi tega vsakdo lahko zanese nanje, posebno še ker moja tvrdka vsakemu vso škodo, katero naredi moj potnik povrne.

Klatijo se agentje različnih drugih dunajskih, toda nemčurskih tvrdk z slovenskimi in hrvaškimi listinami ter goljufajo kmete, da je grdo. Taisti pravijo, da so podobne blagoslovljene, ali da se v Jeruzalemu in Betlehemu berejo sv. maše za vsakega Ad. Seveda je to samo sleparija in kmetje se dajo ujeti na limanice. Ne verujte sleparjem in napodite jih. Vzamejo po 2 ali 3 K, tudi več na račun, a kmet ne dobi nič.

Moja tvrdka podpira uboge zapuščene otroke z malimi zneski in imam dovolj dokazov.

Župnijski in občinski uradi naj bi upli-vali nato, da se goljufci iz občin zapode in ljudje goljufivih agentov varujejo. Gealo naj bode „Svoji k svojim“ in vsakdo naj se drži moje slovenske tvrdke.

Vsaki zaboj je posebej kolekovan z „narodnim kolekom“.

Županstvo tržke občine Rečica na Štaj. piše tako:

Tvrdka A. Pliberšek na Dunaju.

Potrdim prejem 2 K, katere je velozaslužena tvrdka A. Pliberšek, Dunaj VIII; Langeasse 44 za razprodane križe z godbo za ubogo deklico nakazala.

S tem činom darežljivosti se tvrdka A. Pliberšek najtopljeje priporoča.

Županstvo Rečica, dne 4. februarja 1909.

Župan: Anton Turnšek l. r.

Št. 163. Vaše blagorodje!

Potrjujem sprejem 2 K, katere ste blagovolili nakazati za ubogo deklico Koprošek. Ano ter se Vam za dar srčno zahvaljujemo. Razumeva se, da bomo Vašo tvrdko povsod priporocali.

Županstvo Kokarje.

Župan: Josip Praznik l. r.

G. A. Pliberšek, Dunaj!

Izvolite mi poslati 1 križ z godbo za 12 K po poštne povzetje.

Spoštovanjem

Ivka Lipovac l. r.

Naročajte tedaj le od moje tvrdke in priporočajte jo povsod!

Ana Pliberšek
trgovka
Dunaj VIII., Langeasse 44.

Najboljši

portland-cement

po zelo nizki ceni, kakor tudi vse druge stavbinske potrebščine priporoča - -

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Gostilna
SOKOLSKI DOM

v Gaberju pri Celju
je **otvorjena.**

Pristna vina.
Vedno sveže pivo.
Dobra kuhinja.

Za obilen obisk se priporočata
Karol in Pepca Perc.

Razširjajte Narodni list!

Sprejemem takoj
močnega učenca
Simon Mešiček, kovač,
Žetale pri Rogatcu.

Darujte za Narodni sklad!

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zjamčeno neškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov „Vedno mlad“ plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlja štiri krone.
2. Vitkov „Mucin“, stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija
Fr. Vitek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg veleninega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najfinjši prani puh 12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica. 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Sumava, Češko.

Anton Arčan
stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.
se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih mlinov in žag najboljšega sistema — tudi za male vode. — Delo izdelujem solidno in po ceni. Na zahtevanje so spričevala na razpolago.

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistične čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri
IVAN BERNA,
Gosposka ulica št. 6 v Celju.

Največja in najcenejša izber
zaročnikov in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo veličansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastoj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

9 52—23

„Narodna založba v Celju“
registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:
„Knjižnica Narodne založbe v Celju“
I. zvezek.
Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje.** Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, **Nos.** Poslovenil Gregorij (106 strani).
Cena okusno broširanemu izvodu 80 v, po pošti 90 v.

„Uvod v narodno gospodarstvo“.
Po Maurice Blockovi knjigi „Petit manuel d' economie pratique“, uredil dr. Vekoslav Kukovec (160 strani). Cena 1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov
„Kmetskega koledarja za l. 1909“
s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom, zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi zastoj proti povrnitvi poštne.

PREPRIČAJTE SE
da dobite najcenejše in najboljše blago samo pri trdkci:

FRANTIŠEK MEJDR
Plazarna na stroj Usti n. Orl. Hatvald 10 (Oeško)

Barhenti, damasti, gradli, kanafasi, kretoni, ceštri itd., vse po najnižji ceni. Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno
z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 kron franko.

Iščem v najem
pekarijo, branjarijo ali gostilno na ugodnem mestu in v dobrem stanju, tudi z zemljiščem. Položim tudi kavcijo. Ponudbe na **Jožefa Dolšak** Vrhole štev. 15 pri Prilovi, pošta Slovenska Bistrica.

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m po 36 v
Slovensko platno	„ „ 40 „
Savinsko platno	„ „ 44 „
Vojaško platno	„ „ 46 „
Domestik-platno	„ „ 48 „
Gorsko platno	„ „ 60 „
Istrija-tkanina	„ „ 54 „
Holandska tkanina	„ „ 60 „

Vzorci zastoj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež
Oljnate barve
v posodicah po 1/2, 1 kg kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci
in papir za vzorce.

Čaki
pristni angleški za vozove, za pohištva in za pode.

Steklarski klij
(kit) priznauo in strokovno preizkušeno najboljši.

Karbolinej
prve vrste.

Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.

Čopiči
domačega izdelka za zidarje in za vsako obrt priporoča

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega klij.

Zahtevajte cenike!

Poštna hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

pet od sto (5%)

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vlozke) knjižice in jih obrestuje letno po

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnic in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.